



Zgledi vlečejo, dejanja mičejo

15 let

Andragoški center Republike Slovenije

Slovenian Institute for Adult Education



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO,
DRUŽINO IN SOCIALNE ZADNOST

<http://tvu.acs.si>
<http://tvu.acs.si/priznanja>

12 let podeljevanja priznanj
Andragoškega centra Slovenije
za izjemne dosežke
pri učenju odraslih

Do znanja težko, z znanjem lahko.

Dve glavi vesta več, kot ena.

Do znanja težko, z znanjem lahko.

Dve glavi vesta več, kot ena.

Zgledi vlečejo, dejanja mičejo.

Zgledi vlečejo, dejanja mičejo.

Malo znanja napolni človeka z oholostjo, veliko s skromnostjo.

Malo znanja napolni človeka z oholostjo, veliko s skromnostjo.

Več ko znaš, več veljaš.

Več ko znaš, več veljaš.

Kdor hoče veliko znati, ne sme veliko spati.

Kdor hoče veliko znati, ne sme veliko spati.

Kar znaš, to veljaš.

Kar znaš, to veljaš.

Ljudska modrost - teden je most.

Ljudska modrost - teden je most.

Kdor zna - bříž dokonča.

Kdor zna - bříž dokonča.

Znanje naj bo luč, materin jezik - ključ.

Znanje naj bo luč, materin jezik - ključ.

Kdor se ureže, se nauči tudi žeti.

Kdor se ureže, se nauči tudi žeti.

Največ ve ta, ki sebe pozna.

Največ ve ta, ki sebe pozna.

Človek se uči, dokler živi.

Človek se uči, dokler živi.

Dokler živi, nikdar se človek ne izuči.

Dokler živi, nikdar se človek ne izuči.

Kakor stara ptica poje, tako uči peti mlade svoje.

Kakor stara ptica poje, tako uči peti mlade svoje.

Kdor po svetu gre, mnogo izve.

Kdor po svetu gre, mnogo izve.

Vsi ljudje vse vedo.

Vsi ljudje vse vedo.

Izkušnje vsakdo sam plača.

Izkušnje vsakdo sam plača.

Če bi človek bil vedež, ne bi bil revež.

Če bi človek bil vedež, ne bi bil revež.

Na napakah se učimo.

Na napakah se učimo.

Draga je modrost, ki je plačana z izkušnjo.

Draga je modrost, ki je plačana z izkušnjo.

Brez muke ni nauke.

Brez muke ni nauke.

Vsaka šola nekaj stane.

Vsaka šola nekaj stane.



Zgledi vlečejo, dejanja mičejo

**12 let podeljevanja priznanj
Andragoškega centra Slovenije
za izjemne dosežke
pri učenju odraslih**

Priznanja Andragoškega centra Slovenije
za izjemne dosežke pri učenju odraslih
podeljujemo na osrednji slovesnosti ob odprtju
Tedna vseživljenjskega učenja.

<http://tvu.acs.si/priznanja>

15 let

Slovenian Institute for Adult Education



Andragoški center Republike Slovenije



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO,
DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE

Podeljevanje priznanj z razpisnim postopkom in promocijo primerov dobre prakse denarno omogoča
Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

Zgledi vlečejo, dejanja mičejo

12 let podeljevanja priznanj za izjemne dosežke pri učenju odraslih v Sloveniji

Izdal:

Andragoški center Slovenije;
zanj: mag. Andrej Sotošek

Napisala, zbrala in uredila:

Slavica Borka Kucler

Nabor pregovorov in rekov o učenju:

Dušica Kunaver

Lektorirala:

Nevenka Kocijančič

Oblikoval:

David Fartek

Fotografije:

Arhiv ACS, osebni arhivi dobitnikov priznanj
ter fototeka Slovenskega šolskega muzeja

Natisnila:

Tiskarna Bograf

Naklada:

1000 izvodov

Ljubljana, november 2009

Publikacija je brezplačna.

Izdajo publikacije je denarno omogočilo

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

001.32:374.7(497.4)

KUCLER, Slavica Borka

Zgledi vlečejo, dejanja mičejo : 12 let podeljevanja priznanj
Andragoškega centra Slovenije za izjemne dosežke pri učenju
odraslih / [napisala, zbrala in uredila Slavica Borka Kucler ;
fotografije Arhiv ACS in osebni arhivi]. - Ljubljana : Andragoški
center Slovenije, 2009

ISBN 978-961-6130-80-6

1. Gl. stv. nasl.

243284480

Vsebina

<i>Čast in odgovornost podeljevalca priznanj</i>	4
--	---

<i>Veselim se učnih dosežkov in jih počastimo</i>	6
---	---

Priznanja v luči vseživljenjskega učenja, dr. Zoran Jelenc	6
Učenje kot veselje, sredstvo in skupna odgovornost, dr. Vida A. Mohorčič Špolar	8
Svetli zgledi učečih se odraslih za žlahtnjenje duha, Elizabeta Skuber	8

<i>Učenje – pot k samouresnitvi</i>	9
-------------------------------------	---

12 let podeljevanja Priznanj Anadragoškega centra Slovenije	9
Uveljavljanje priznanj 1997–2000	10
Nova spoznanja 2001–2004	14
Nevsiljiva govorica osebnih zgledov 2005–2008	17
Mednarodno sodelovanje, mag. Zvonka Pangerc Pahernik	23
Dobitniki priznanj ACS 1997–2008	26
Donatorji knjižnih nagrad	28

<i>Obrazi s prehojene poti</i>	29
--------------------------------	----

Priznanja posameznikom za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja	30
Z vseživljenjskim učenjem do izobrazbe	30
Z vseživljenjskim učenjem do izbranega poklica	32
Z vseživljenjskim učenjem razvijam svojo ustvarjalnost	33
Z vseživljenjskim učenjem prispevam k sožitju v skupnosti	35
Priznanja skupinam za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja	37
Študijski krožki	37
Učeče se skupine univerz za tretje življenjsko obdobje	39
Učeča se društva, združenja, soseske	41
Z združenimi močmi do večje kakovosti na strokovnih področjih	42
S skupnostnim učenjem razvijamo motivacijo in speče talente	43
Skupaj smo uspešnejši v ljubiteljskih dejavnostih	44
Priznanja posameznikom, skupinam, ustanovam, podjetjem in lokalnim skupnostim za izjemne strokovne ali promocijske dosežke pri bogatitvi znanja drugih	45
Posamezniki, ustvarjalci izobraževalnih programov, mentorji, učitelji, organizatorji, strokovnjaki in promotorji vseživljenjskega učenja	45
Strokovne skupine, društva, zveze in združenja	53
Ustanove v službi izobraževanja odraslih in vseživljenjskega učenja	56
Podjetja z razvito kulturo učenja	60
Učeče se lokalne skupnosti	61

<i>Priloge</i>	62
----------------	----

O Pravilniku in sestavi Komisije za podeljevanje priznanj ACS za izjemne dosežke pri učenju odraslih v Sloveniji	62
Literatura in viri	64



Čast in odgovornost podeljevalca priznanj

Izkušnje na področju promocijskih dejavnosti so pokazale, da ljudi najbolj prepričajo dobri zgledi, zato se je v okviru projekta TVU pokazala potreba po podeljevanju priznanj za izjemne dosežke pri učenju odraslih.

Andragoški center Slovenije (ACS) je osrednja nacionalna ustanova na področju razvoja in raziskovanja izobraževanja odraslih ter partner pri udejanjanju strategije vseživljenjskosti učenja.

Eno temeljnih področij delovanja Andragoškega centra je tudi promocija vseživljenjskosti učenja. Uresničujemo, soustvarjamo in razvijamo jo prek številnih dejavnosti in projektov na nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Osrednji, zdaj že tradicionalni promocijski projekt centra je Teden vseživljenjskega učenja (v nadaljevanju TVU), ki ga snujemo in koordiniramo že štirinajst let. TVU je prerasel v nacionalni festival učenja oziroma v gibanje za učečo se družbo. Že od

samega začetka je bil zamišljen kot oblika najširšega uresničevanja Akcijskega načrta Hamburške deklaracije iz leta 1997. Vsi soustvarjalci festivala učenja se jasno zavedajo, da je potrebno v svetu, polnem informacij in potrošniških vrednot, ki se borijo za našo pozornost, učenje spremeniti v družbeni in družabni dogodek. Potrebno je iskati nove, privlačne poti, kako pripeljati znanje k človeku in kako učenje povezati s pozitivnimi, prazničnimi izkušnjami. Prav to je temeljna naloga in cilj promocije kulture učenja. Hkrati pa je potrebno odpravljati preživele, a toliko bolj zakoreninjene predstave o izobraževanju kot domeni mladih, o šoli kot hladno razumski in hierarhično urejeni ustanovi ter o učenju kot samotnem

dejanju redkih odraslih posameznikov. Pokazati želimo prav nasprotno: učenje kot vseživljenjski, osebni in družabni proces z izrazito medgeneracijsko razsežnostjo. Promocijskih prijemov so bila potrebna tudi strokovna, politična in novinarska okolja. Prav z uzaveščanjem strokovne javnosti je ACS oral ledino, na kateri je zrasla tudi Strategija vseživljenjskosti učenja v Sloveniji.

Izkušnje na področju promocijskih dejavnosti so pokazale, da ljudi najbolj prepričajo dobri zgledi, zato se je v okviru projekta TVU pokazala potreba po podeljevanju priznanj za izjemne dosežke pri učenju odraslih. Z javnimi predstavitvami dobre prakse namreč najlažje dosežemo temeljni cilj promocije: spodbudimo odrasle k dejavnemu vključevanju v programe vseživljenjskega učenja ter grajenju pozitivnega odnosa do učenja in izobraževanja. Zgledi uspešnih učečih se odraslih in inovativnih učiteljev imajo močan psihološki učinek: pomagajo premagovati strah pred vnovičnim vstopanjem v izobraževanje ter spreminjajo predstave o učenju, tako da je v njih več prostora za veselje do življenja, za občutek zmožnosti in vedoželjnosti. Življenjske zgodbe in učni dosežki dobitnikov priznanj ACS so prek elektronskih in drugih medijev že zdavnaj segli v večino slovenskih domov in tako marsikoga navdušili za učenje.

Andragoški center Republike Slovenije je nacionalna ustanova, ki vodi razpisni postopek in podeljuje

priznanja za izjemne dosežke pri učenju odraslih. Ugled priznanj je tako neposredno povezan z ugledom ustanove. Hkrati pa so priznanja tudi oblika njene promocije in znamenje njenega ugleda ter kompetenc. Žal priznanja niso povezana z nagradami, saj Andragoški center Republike Slovenije nima nagradnega fonda, ima pa jasna merila za kakovost izobraževalnih dosežkov. Nacionalno težo in priznanje v strokovni in širši javnosti daje priznanjem pokroviteljstvo Vlade Republike Slovenije nad projektom TVU in članstvo predstavnikov resornih ministrstev v nacionalni komisiji za izbor dobitnikov priznanj. To daje priznanjem še dodatno, nacionalno težo.

Zasnova, razvoj in rezultati podeljevanja priznanj Andragoškega centra Slovenije so utrli pot tudi novejšim pristopom na področju promocije vseživljenjskosti učenja in izobraževanja odraslih. Tako so bila v letu 2006 zasnovana priznanja ACS za izjemno prizadevanje pri razvijanju kakovosti na področju izobraževanja odraslih. Podeljujejo se posameznikom in izobraževalnim organizacijam za izjemne dosežke pri načrtni skrbi za razvijanje kakovosti. Namenjena so tudi uzaveščanju strokovne javnosti, še posebej izobraževalcev odraslih o pomenu vlaganj v kakovost.

mag. Andrej Sotošek, *direktor ACS*



Ugled priznanj je tako neposredno povezan z ugledom ustanove.

Hkrati pa so priznanja tudi oblika njene promocije in znamenje njenega ugleda ter kompetenc.



Veselim se učnih dosežkov in jih počastimo

Priznanja v luči vseživljenjskega učenja

Imel sem priložnost in srečo, da sem se – kot predstavnik Andragoškega centra in Slovenije – udeležil mednarodnih strokovnih srečanj in prireditvev, na katerih se je snovala strategija vseživljenjskosti učenja na prelomu stoletja¹ in na katerih se je uspešno začela udeleževati zamisel o tednih učenja, prvotno o tednu učenja odraslih², potem pa se je zamisel razširila tudi na uveljavljanje vseživljenjskega učenja. Tovrstna prizadevanja so dobila svojo potrditev tudi na Peti mednarodni konferenci Unesca o izobraževanju odraslih, ki je potekala pod geslom 'Učenje odraslih – ključ za 21. stoletje'. Med sprejeta priporočila je zapisala tudi pobudo, naj se države

zavzamejo za prirejanje Mednarodnega tedna učečih se odraslih. Do danes je zamisel prerasla v mednarodno gibanje festivalov učenja, razširjeno domala po vsem svetu. Med posebnostmi, ki so sestavljale festivale učenja, mi je dala še posebej misliti pobuda za javno podeljevanje priznanj in/ali nagrad za učne dosežke odraslih.

Za mnoge, ki so oblikovali vizijo vseživljenjskosti učenja in razvijali projekte za njeno uresničevanje, je značilno, da so kot pomembno prvino obravnavali tudi spodbude in priznanja za učenje. Tako najdemo v priporočilih, ki so jih sprejeli na (že omenjeni) Prvi svetovni konferenci

o vseživljenjskem učenju v Rimu³, navedene naslednje načine in oblike za spodbujanje vseživljenjskosti učenja: razvijati osebne načrte za učenje; zasnovati potni list učenja in izobraževanja; zagotavljati svetovalno in mentorsko pomoč; usposabljanje mentorje in svetovalce za izobraževanje in učenje; uvajati posebno strokovno delo in naziv 'svetovalec za učenje'; navduševati prijatelje, da postanejo mentorji; spodbujati ljudi (učence, druge), da se naučijo oblikovati osebne načrte za učenje in vpisovati spričevala, potrdila in druga dokazila o znanju in učnih dosežkih v 'potni list' učenja; oblikovati programe za razvoj učnih navad; sodelovati pri

razvijanju ključnih spretnosti in svetovnega kurikulumu za vseživljenjsko učenje; odkrivati in prilagajati dobro (tuje) prakso in izkušnje; sodelovati pri pripravi svetovnega dneva učenja; širiti zavest o vseživljenjskem učenju prek medijev ter tako prebujati željo po znanju; podpirati učni proces tudi z geslom 'učenje je veselje/igra/zabava'; pri-znovati odlike v učečih se organizacijah, literaturi, programih, tehnikah in metodologijah; razvijati željo po učenju z medsebojnim spodbujanjem, nagrajevanjem in navajanjem zgledov uspešnosti; razvijati 'učeče se' organizacije⁴.

Pri snovanju zdaj že tradicionalne prireditve Teden vseživljenjskega učenja v Sloveniji smo se že od vsega začetka zavedali tudi pomena spodbud in priznanj. Imeniten zgled za to smo dobili, ko smo si leta 1996 ogledali Teden učenja odraslih v Veliki Britaniji⁵. Sestavni del vseh osrednjih prireditev v posameznih državah ali regijah so bile podelitve priznanj. To so bili svečani javni dogodki, ki so se jih udeležili prejemniki priznanj in predlagatelji, pa tudi predstavniki širše javnosti in stroke. Najmočnejše se mi je vtisnilo v zavest spoznanje, da so priznanja prejemale predvsem preprosti ljudje za zelo različne ravni in vrste učenja, ki so si priznanje pridobili zaradi zavzetosti, vztrajnosti in seveda uspešnosti pri učenju, s čimer so pomembno izboljšali kakovost svojega



življenja, čeprav si niso s tem zmeraj tudi olajšali poklicne poti.

Priznanja Andragoškega centra Slovenije podeljujemo od leta 1997. Mnogi dobitniki se odlikujejo po izjemnem življenjskem pogumu in so res lahko zgled ter spodbuda učno nedejavnim, neodločnim in iščočim. Mnogi so izšli iz zelo težkih življenjskih razmer, a so jih prav s pomočjo učenja uspeli preseči. Seveda to velja predvsem za dobitnike priznanj iz prve skupine, deloma tudi iz druge. V tretji skupini dobitnikov priznanj pa naj bi bili ljudje, ki na poseben in učinkovit način pomagajo učečim se. Zanje velja, kot je zapisano v merilih za podelitev priznanj, da pri tej pomoči »udeležujejo načela in strategijo vseživljenjskosti učenja«, s svojimi prijemi »presejajo tradicionalne in splošne načine izobraževanja«, s svojim delom omogočajo učečim se »odprtost in dostopnost« učenja

ter se odlikujejo tako z obsegom kot tudi s kakovostjo svoje pomoči. Prav v tretji skupini je bilo podeljenih največ priznanj doslej.

Za to, kar je s pomočjo ustanovitve priznanj in koordiniranjem Tedna vseživljenjskega učenja Andragoški center dosegel na ravni Slovenije (pa tudi v mednarodnih povezavah), si zasluži vse priznanje. Priznanje zaslužijo tudi tisti, ki vsako leto pripravijo kakovostne multimedijske predstavitve dobitnikov priznanj ACS, saj so te najprivlačnejši del slovesnega odprtja TVU in najuspešnejša promocija, ki seže tudi k učno nedejavnim, ki sede doma pred televizijskimi ekrani.

dr. Zoran Jelenc, *predsednik komisije za podeljevanje Priznanj in vodja projekta TVU na ACS 1997–1998*

¹ Po moji presoji in po pomenu, ki ga je imela za naše strokovno delovanje v Sloveniji, je bila ena najpomembnejših Prva svetovna konferenca o vseživljenjskem učenju, ki je bila v Rimu, v času od 30. novembra do 2. decembra 1994. Nekaj njenih pomembnejših usmeritev bom prikazal v nadaljevanju prispevka. Konferenco je organizirala Evropska pobuda za vseživljenjsko učenje (European Lifelong Learning Initiative – ELLI), ki je bila ustanovljena kakšno leto pred konferenco.

² Tu mislim na Teden učenja odraslih (Adult Learners' Week), ki je potekal od 13. do 19. maja 1996 v Veliki Britaniji.

³ Del gradiva za konferenco in Akcijski načrt za vseživljenjsko učenje v 21. stoletju smo prevedli v slovenščino in izdali z naslovom: 'Vseživljenjsko učenje – Koncept preživetja in Akcijski načrt za 21. stoletje' (Ljubljana: ACS 1995 – Zbornik delovnih gradiv).

⁴ 'Vseživljenjsko učenje – Koncept preživetja in Akcijski načrt za 21. stoletje' (Ljubljana: ACS 1995, Zbornik delovnih gradiv, zlasti strani 42–45).

⁵ Adult Learners' Week, 13.–19. maj 1996. Organiziral ga je Nacionalni inštitut za izobraževanje odraslih (National Institute for Adult and Continuing Education – NIACE) iz Leicesterja.

Učenje kot veselje, sredstvo in skupna odgovornost

Priznanja, ki jih podeljuje Andragoški center Slovenije za izjemne dosežke pri učenju odraslih, se mi zdijo najbolj žlahtna izvedba tistega, kar sem slišala na zasedanju Confintea V., leta 1997 v Hamburgu: da je učenje veselje, sredstvo in skupna odgovornost. Veselje zaradi uspehov, ki jih prinaša, sredstvo, da z njim dosežemo cilje, ki smo si jih zastavili in skupna odgovornost tako posameznika kot skupnosti, ki mora ustvariti pogoje, da je učenje možno.

Priznanja pa vendarle pomenijo še nekaj več. Z njimi se je odprla pot, da širši javnosti predstavimo najbolj

uspešne posameznike in posameznice, skupine, organizacije, društva in lokalne skupnosti na področju učenja. Zato delo komisije za podeljevanje priznanj ni bilo nikoli lahko. Iz množice izjemnih posameznikov, skupin, društev, podjetij in lokalnih skupnosti izbrati najboljših petnajst je bilo trdo delo. Vendar smo ga v sodelovanju z izjemnimi in predanimi člani opravljali z vso odgovornostjo. Komisija je vse prispele predloge skrbno preučila in tiste, ki so bili na koncu tudi izbrani, da dobijo priznanja, vedno izbrala soglasno. Kljub temu nas je na slavnostni podelitvi vedno ganilo, ko smo poslušali predstavitev in gledali



prispevke o dobitnikih. Bilo je živo, bilo je resnično, bilo je življenjsko, bilo je tudi pretresljivo in nepozabno, tako za dobitnike kot za podeljevalce.

dr. Vida A. Mohorčič Špolar,
predsednica komisije za podeljevanje Priznanj ACS 1998–2006

Svetli zgledi učečih se odraslih za žlahtnjenje duha

Podeljevanje priznaj uspešnim učečim se odraslim in njihovim inovativnim in požrtvovalnim učiteljem uvaja v slovenski prostor živo kulturo učenja in prenosa znanja (poučevanja), posredno pa omogoča tudi plemenitenje okolja, v katerem se te dejavnosti odvijajo. Pravi mojstri v posredovanju znanja/védenja so posamezniki, ki vstopajo v učni proces iz potrebe po samorazvoju, sledeč notranji želji, pa tudi oni, ki želijo bogastvo znanja in življenjskih izkušenj, obogateno z žlahtnostjo svoje osebe, podeliti z drugimi.

Lao Tse je v 4. stoletju pred našim štetjem⁶ zapisal: »Ko umre um, se rodi duh.« In prav ta duh nagovarja nesebične ljudi za žlahtna dela, za služenje drugim, za prenos znanja, za učenje, za kultiviranje. Ti ljudje – požrtvovalni učitelji, mentorji, organizatorji in vedoželjni učeči se odrasli – so gradniki in temelji slovenstva, so luč na pot mnogim, ki potrebujejo vzor. Veliko takih svetlih zgledov je potrebnih, da naš vsakdanjik prežmejo s kulturo vseživljenjskega učenja hkrati z občutkom za trajnostni razvoj, ki bo



omogočil vedno novo učenje in človeka vredno življenje tudi prihodnjim rodovom.

Elizabeta Skuber,
predsednica komisije za podeljevanje Priznanj ACS 2006–2007

⁶ Filozof stare Kitajske. Zapis njegovega imena se pojavlja v številnih različicah, dr. Maja Milčinski ga navaja kot Lao Zi. Po kitajskem izročilu naj bi živel v 6. stol. pred našim štetjem, sodobna zgodovinska znanost pa ga uvršča v 4. stol. pred našim štetjem.



Učenje – pot k samouresničitvi

12 let podeljevanja priznanj ACS

Čemu toliko besed za nekaj, kar je neločljiva sestavina življenja, za učenje, ki se začne z rojstvom in traja tako rekoč do zadnjega diha? Morda zato, ker najteže opazimo tisto, kar je najbližje, kar je del nas, pa tudi zato, ker tisto, kar je del nas, jemljemo kot samoumevno, samodejno, o čemer nam ni treba razmišljati. In vendar je življenje, z vsem, kar ga sestavlja, le nezorana njiva, zgolj možnost za samouresničitev, dokler ga ne uzavestimo in dvignemo na raven socialne in duhovne kulture.

Ljudje smo neizoblikovana bitja. Rodimo se neobgleni, potem pa se začne učenje. Vsak korak na poti učenja pomeni napredek na več ravneh hkrati: v samorazvoju osebe

(na telesni, duševni in duhovni ravni, z vsemi pripadajočimi spretnostmi, zmožnostmi ter nenehnim samospoznavanjem), v zmožnosti vzpostavljanja socialnih stikov in socialnih vrednot ter v uveljavljanju osebne svobode. Novorojenec je v vsem odvisen od drugih, toda vsaka usvojena veščina in vsako novo (spo)znanje mu odpira vrata v svet novih (z)možnosti, ga usposablja za čedalje večjo neodvisnost, ustvarjalnost in odgovornost. Karel Ozvald, oče slovenske pedagogike, je ta proces, za katerega je posebej poudaril, da traja vse življenje, razumel kot *proces učlovečevanja*. Na tej poti ni dovolj le to, da nekaj znamo in zmoremo, da smo dobri v poklicu, s katerim si služimo vsakdanji kruh. Odločilno je, da v skladu s svojim

notranjim poklicem naredimo kar največ tudi za druge, da dosežemo čim večjo stopnjo svoje dovršenosti kot ljudje.⁷ Mnogi dobitniki priznanj so čudoviti zgledi take dovršenosti, vredni, da se jih postavi za zgled in v spodbudo drugim.

Vabimo vas, da se skupaj ozremo na prehojeno pot, da pogledamo, česa smo se v dvanajstih letih podeljevanja priznanj tudi sami naučili in kakšna zakladnica kulture učenja se skriva za imeni dobitnikov Priznanj Andragoškega centra Slovenije.

**Človek se uči,
dokler živi.**

⁷ Ozvald, Karel: Kulturna pedagogika, Kažipot za umevanje včlovečevanja, faksimile iz leta 1927, str. 17; ACS in Založba Jutro, Ljubljana 2000

Uveljavljanje priznanj 1997–2000

Na Slovenskem smo nekako 'avstroogrsko togi', ko gre za odnos do učenja. Nehote ga povezujemo z brezosebno, hierarhično ureditvijo šolskih ustanov. O pretirani strogosti in resnosti šole v prvi polovici minulega stoletja se lahko prepričamo, če obiščemo Slovenski šolski muzej in se udeležimo 'zgodovinske učne ure'.



Četrty razred ljudske šole v Globokem, 1914 (Fototeka SŠM)

Učenje je bilo vse tja do šestdesetih let minulega stoletja domena otrok in mladine. Ti so marsikdaj vztrajali v šoli tudi zato, da se ne bi uresničila druga možnost, ki so jo odrasli strnili v grožnjo: »Boš šel pa krave past!« Če upoštevamo še trde šolske prijeme za 'utrjevanje volje' do učenja, so morale generacije pred nami v šolski dobi prenesti tudi marsikatero ponižanje. Večina prebivalstva tako ni imela lepih spominov na šolo in spoznanje, da z znanjem iz šolskih klopi niso več kos zahtevam časa, jim je življenje postavilo na glavo. Množična izguba zaposlitev v devetdesetih letih in neustreznost nekdanjih kvalifikacij zaradi sprememb v tehnologiji, sporazumevanju, ekonomiji in političnem življenju – vse to je bilo neločljivi del vsakdanjika. Na nove okoliščine

se je bilo moč ustrezno odzvati le z učenjem, z vnovičnim vstopanjem v izobraževanje, s prekvalifikacijami, z usvajanjem novih veščin, še posebej na različnih področjih pismenosti (bralna, sporočilna, računska, dokumentacijska, računalniška pismenost). Mnogi petdesetletniki so kot tehnološki višek, a še polni ustvarjalnih moči, pristali

med upokojenci. Nove okoliščine so bile velik izziv za snovalce in izvajalce izobraževanja odraslih. Razviti so bili posebni pristopi, spodbude, učna gradiva, metode in oblike poučevanja in učenja odraslih – bodisi samostojnega bodisi sodelovalnega – a izkazalo se je, da to ni bilo dovolj. Vse preveč odraslih je ostalo učno nedejavnih ali pa je ob odločanju za izobraževanje doživljalo veliko stisko. Tega so se zavedali tudi snovalci Tedna vseživljenjskega učenja, zato so se že ob drugi izvedbi TVU odločili, da prispevajo k premagovanju odporov z novimi prijemi, s katerimi naj bi odpirali vrata veselju do učenja.

Na Andragoškem centru Slovenije se je že od samih začetkov strokovno znanje oplajalo z izkušnjami praktikov,

nadgrajevalo pa se je tudi z vzpostavljanjem mednarodnih stikov ter sodelovanjem v domačih in mednarodnih projektih. Uspešne tuje prakse smo, oplemenitene z domačim znanjem in prilagojene slovenskim potrebam, uspešno presajali v domače okolje. Tako so se, spodbujena z britanskim zgledom, rodila tudi priznanja za izjemne dosežke pri učenju odraslih.

»V letošnjem Tednu vseživljenjskega učenja bomo prvič podelili priznanja ACS za izjemne uspehe pri učenju in bogatitvi lastnega znanja ter za izjemne strokovne ali predstavitelne dosežke pri učenju in bogatitvi znanja drugih,« je v Uvodu k tematski izdaji Novičk TVU '97 zapisala mag. Zvonka Pangerc Pahernik. S tem kratkim stavkom se ni začela pisati le kronologija podeljevanja prvih priznanj na Slovenskem, namenjenih opaznim dosežkom učečih se odraslih in njihovih učiteljev, mentorjev, izobraževalnih ustanov ter učnih okolij, temveč se je v resnici odprlo novo poglavje v slovenski socialni psihologiji. Odpor do šole, strah priznati, da 'ne vem', strahospoštovanje učiteljeve avtoritete ter občutke nemoči spričo nekdanjih neuspehov je začelo spodrivati spoznanje, da imamo tudi odrasli v vseh obdobjih, dokler se želimo in zmoremo učiti, pravico do novih začetkov, do posebnih učnih možnosti, prijemov in spodbud, pravico, da se veselimo učnih dosežkov, da smo vedoželjni in da svoje znanje delimo z drugimi.

Komu so bila priznanja ACS namenjena?

Novo razumevanje učenja se ni rojevalo šele s Tednom vseživljenjskega učenja, ki je prodril s sloganom *Slovenija, učeča se dežela*, temveč že prej: na učnih delavnicah, v študijskih krožkih, kjer je enosmernost učne komunikacije nadomeščalo sodelovalno učenje in je pasivna poslušnost odstopala mesto kreativnosti, strogost in resnost pa radostnemu spoznavanju skrivnosti sveta in duha. Izobraževalci odraslih so se doma in na tujem, v okviru mednarodnih projektov, usposabljali za nove pristope, aktualne vsebine, za uporabo novih učnih orodij. Zaradi neustavljivih potreb po novem znanju so pospešeno ustanavljali zasebne izobraževalne organizacije, ljudske (nekoč delavske) univerze so morale na novo določiti svoje strateške cilje ter način in vsebino delovanja. Šole, nekoč namenjene le mladim, so ustanavljale oddelke za izobraževanje odraslih.

Zaledje, v katerem je bilo moč iskati primere dobre prakse, je bilo že dovolj razvejeno in zrelo, da se v njegovih okvirih opozori na presežke. »Priznanja bodo hkrati tudi priznanja za dosežke pri uveljavljanju zasnove in strategije vseživljenjskosti učenja⁸ v Sloveniji. Želimo, da bi si lahko pridobili priznanja ljudje na vseh koncih Slovenije in se vključevali v izbiro najzaslužnejših ...«, je v Novičkah TVU '97, v prispevku Teden vseživljenjskega učenja v vsako slovensko občino!, zapisala tedanja direktorica ACS, dr. Vida A. Mohorčič Špolar.

KNJIŽNE NAGRADE

DOBITNIKOM PRIZNANJ

Poleg listin so dobitniki priznanj prejeli tudi strokovno literaturo iz založništva Andragoškega centra Slovenije. Da bi spodbudili bralno pismenost in ljubezen do knjige, smo začeli leta 1999 pridobi-



Vitrina s predstavitev inštituta priznanj na razstavi v NUK, ob 10-letnici TVU.

vati donatorje leposlovja. Prvi dve leti je bila donatorica Mladinska knjiga. Kasneje je postajal nabor donatorjev darilnih publikacij čedalje širši. Doslej je dobitnike priznanj obdarovalo 14 slovenskih založb in posameznikov.⁹

Prvi pravilnik o podeljevanju priznanj

V prvem pravilniku o podeljevanju priznanj je bilo predvidenih do 22 priznanj ACS letno, v dveh kategorijah, v vsaki s po tremi podkategorijami: I. Priznanja za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja so lahko pridobili posamezniki (do 5 priznanj), učeče se skupine (do 5 priznanj) in učeče se organizacije (do 3 priznanja na leto).

II. Priznanja za izjemne strokovne dosežke pri učenju in bogatitvi znanja drugih ter pri uveljavljanju učenja so lahko pridobile strokovne skupine (do 3

priznanja letno), strokovne organizacije ali ustanove (do 3 priznanja letno), ki so bile uspešne pri uveljavljanju učenja in izobraževanja ter načel in strategije vseživljenjskosti učenja, ter lokalne skupnosti, ki so razvijale izobraževalno dejavnost in učenje odraslih ter tako uveljavljale načela vseživljenjskosti učenja v lokalni skupnosti (do 3 priznanja letno).

Izkušnje s prvim razpisom in podelitvijo priznanj so pokazale na nekaj pomanjkljivosti, zato je bil pravilnik

že maja 1998 spremenjen. Odtlej se je priznanja podeljevalo v treh kategorijah:

1. posameznikom za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja;
2. skupinam za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja;
3. posameznikom, skupinam, ustanovam, podjetjem ali lokalnim skupnostim za izjemne strokovne ali promocijske dosežke pri bogatitvi znanja drugih.

Do leta 2001 je bilo v vsaki kategoriji moč podeliti do 5 priznanj, vsako leto torej skupno do 15.¹⁰

⁸ Termin *vseživljenjskost učenja* uporabljam tedaj, ko gre za strateško naravnano ali za opredeljevanje temeljnega načela oziroma pogleda na učenje. Udejanjanje učenja v raznovrstnosti oblik ali v časovnih nizih pa izražam s terminom *vseživljenjsko učenje*.

⁹ Seznam donatorjev knjižnih nagrad objavljamo na strani 28.

¹⁰ Več v prilogi O pravilniku in sestavi komisije za podeljevanje priznanj ACS.

Odmevnost prvih razpisov presegla vsa pričakovanja

V letu 1997 je Komisija obravnavala kar 46 predlogov in sicer 28 v prvi kategoriji (za 10 učečih se posameznikov, 15 skupin in 3 učeče se organizacije) ter 18 predlogov v drugi kategoriji (za 5 skupin, 10 organizacij in 3 lokalne skupnosti).

Podeljenih je bilo skupno 15 priznanj, 7 v prvi (2 posameznikoma, 4 skupinam, eni učeči se organizaciji) in 8 v drugi kategoriji (3 strokovnim skupi-nam, 2 ustanovama in 3 lokalnim skupnostim).

Leta 1998 so bila priznanja podeljena v skladu z novim pravilnikom. Na razpis je prispelo 15 predlogov, podeljenih pa je bilo 9 priznanj v treh kategorijah in sicer 2 posameznikama (I), 3 učečim se skupinam (II) in 4 izobraževalcem odraslih (III.: 3 mentoricam, eni izobraževalni enoti v podjetju).

Na razpis **v letu 1999** je prispelo 44 predlogov. Med 40 popolnimi jih je bilo 7 v prvi kategoriji, 7 v drugi in 26 v tretji kategoriji. Komisija se je odločila podeliti 11 priznanj: 3 posameznikom in 3 skupinam za bogatitev lastnega znanja ter 5 izobraževalcem odraslih (posamezniki, skupini, zavodu, podjetju in lokalni skupnosti).

Leta 2000 je na razpis za Priznanja ACS prispelo rekordnih 55 predlogov: 13 v prvi, 10 v drugi in kar 32 predlogov v tretji kategoriji (za 17 posameznikov, 2 skupini, 4 društva in 9 ustanov). Podeljenih je bilo 15 priznanj, po 5 v vsaki kategoriji.



Prve dobitnike priznanj je z udeležbo na slovesnosti počastil predsednik države Milan Kučan.



Dobitniki Priznanj Andragoškega centra Slovenije v letu 1998.



Dobitniki Priznanj Andragoškega centra Slovenije v letu 1999.

Proslavimo učne dosežke!

Snovalce festivala učenja in podeljevanja priznanj je vodila želja, da bi odraslemu prebivalstvu na Slovenskem odprli nov pogled na učenje. Še posebej so želeli pokazati, da so učni in izobraževalni dosežki vredni, da jih opazimo, jih nagradimo in proslavimo. Uspešnih korakov na področjih vseživljenjskega učenja se moramo znati veseliti, zato priznanja že vsa leta podeljujemo na slovesnosti, na kateri tudi uradno odpremo Teden vseživljenjskega učenja. Slovesnosti z bogatim kulturnim programom se udeležujejo tudi predstavniki Vlade Republike Slovenije, ki je praviloma pokroviteljica festivala učenja.



Na slovesnosti leta 2000 je kulturni program izvajala glasbena skupina Trutamora Slovenica, ki je prejela tudi Priznanje Andragoškega centra Slovenije.

Razširimo vest o izjemnih dosežkih učečih se odraslih, pa tudi o inovativnih učiteljih, mentorjih in snovalcih izobraževanj za odrasle!

Predstavnike javnih občil – novinarje, uredništva in medijske agencije – smo že od samega začetka obveščali o dobitnikih priznanj na novinarski konferenci pred začetkom Tedna vseživljenjskega učenja, vendar se je izkazalo, da to še zdaleč ni bilo dovolj. Novinarji so med množico informacij o TVU v najboljšem primeru le navedli imena dobitnikov, brez utemeljitev ali drugih predstavitev. Zato smo že v letu 1999 naredili prvi odločnejši korak k nacionalni promociji TVU in dobitni-

kov priznanj: za sodelovanje smo uspešno navdušili uredništvo najbolj brane družinske revije Naša žena, ki je bilo pripravljeno izdati tematsko prilogo, posvečeno ucnim in izobraževalnim dosežkom odraslih. V intervjujih so prišle do izraza zanimive življenjske zgodbe, osebna spoznanja, predvsem pa živo pričevanje, da je z učenjem mogoče bistveno izboljšati kakovost

življenja sebi, najbližjim, pa tudi širši skupnosti. Septembrska priloga Naše žene je bila odtlej stalnica v promocijski ponudbi Tedna vseživljenjskega učenja.

PRVI KORAK K VIDEOPROMOCIJI

V letu 1999 smo dobitnike priznanj prvič obiskali v njihovem domačem ali delovnem okolju in posneli kratke dokumentarne video predstavitve. Filmčke, ki so nastali, smo predvajali na slovesnosti, s čimer smo sprva želeli le nadomestiti dolgočasno branje pisnih utemeljitev ob podeljevanju priznanj. Toda poskus je bil tako ugodno sprejet, da je snemanje videoportretov odtlej nepogrešljivi del naših nalog.



Nova spoznanja 2001–2004

Čas med letoma 2001 in 2004 sodi v zrelo obdobje Tedna vseživljenjskega učenja. Svoje delo smo nadgrajevali že z lastnimi izkušnjami, želi prve sadove in jih delili s snovalci in izvajalci festivalov učenja ter podeljevalci priznanj učečim se odraslim drugod po svetu,

predvsem v državah Evropske unije in Jugovzhodne Evrope. Gre za »čas zaokroževanja in sadov ...«, kot je v Utrinkih s prehojene poti zapisala mag. Zvonka Pangerc Pahernik, ko smo se veselili spoznanja, da »prijatelji TVU prek celega leta udeležujejo kulturo vseživljenjskega učenja.«¹¹

Le tisto omiko
jaz štejem za pravo,
ki voljo zadeva, srce
in glavo – vse troje!
Simon Gregorčič¹²

Zgodbe učečih se odraslih vstopajo v domove prek TV-ekranov

Kako s sporočili o dosežkih odraslih učencev, o njihovem pogumnem premagovanju ovir doseči učno nedeljavo, brezposelne in slabo pismene? Vest o tem, da so kljub primanjkljajem lahko uspešni, bodo lahko sprejeli le tam, kjer prebijejo večji del prostega časa, pred televizijskimi ekrani. Televizijski medij je dragocen za promocijo tudi zato, ker nagovori človeka v njegovem domačem okolju, kjer je brez maske in se govornici videa prepušča povsem svobodno. Video nagovarja celega človeka – tako razum kot čute, z osebnimi zgodbami pa tudi svet čustev in prek čustev polje vrednot, življenjskega smisla in motivacije (tudi za učenje). Videoportrete dobitnikov priznanj smo zato v letu 2001 prvič (brezplačno) ponudili v predvajanje zasebnim televizijskim postajam in prvih devet je ponudbo tudi sprejelo. Seveda so bili ob tem prvem poskusu sodelovanja še zelo zadržani. Večina se je odločila za predvajanje le videoportretov tistih dobitnikov priznanj, ki so izhajali iz njihovega kraja ali regije.



V letih, ki so sledila, se je krepila promocijska dejavnost regionalnih koordinatorjev TVU. Čedalje uspešneje so vzpostavljali partnerska sodelovanja z mediji, tako da je bila prisotnost dobitnikov priznanj v sredstvih javnega obveščanja (tudi na radijskih valovih in v tisku) vedno večja. S tem se je krepil ugled priznanj in pomen videopredstavitev.

Videoportrete smo v letu 2001 prvič ponudili tudi šolam, da bi jih učitelji uporabili pri urah državlanske vzgoje. Učenci Osnovne šole Maksa Pleteršnika Pišce¹³ so svoje vtise ob predvajanju videofilma »Dobitniki priznanj ACS 2001« izrazili takole:

»Najbolj me je prevzela zgodba o gospe, ki je imela 4 otroke. Zgubila je službo, pa še šolala se je. To je občudovanja vredno. Gotovo je težko hoditi v šolo, ko je doma tako velika kmetija.« (Silvija)

»Najbolj se mi je vtisnil v spomin fant, ki je kljub slušni prizadetosti končal šolo. To je spodbudilo tudi mene, da bom kar vztrajala.« (Ana)

»Mislim, da mi bo ta film pomagal pri odločitvi za moj poklic. Zelo mi je bila všeč predstavitev gospoda Mraka in gospe Gojke.«¹⁴ (Darja, Tilen)

»Ob gledanju filma sem se zamislila. Zdaj vidim, da lahko vsakdo v življenju veliko doseže ...« (Ivica)

¹¹ Pangerc Pahernik, Zvonka: 12 let TVU, Utrinki s prehojene poti; ACS, Ljubljana 2007; str. 21

¹² Navedek iz: Ozvald, Karel: Kulturna pedagogika, Kažipot za umevanje včlovečevanja, faksimile iz leta 1927; ACS v sodelovanju z založbo Jutro, Ljubljana 2000

¹³ Objavljamo le nekaj vtisov. Podpise učencev smo nadomestili z izmišljenimi imeni. Enako velja za zapise, objavljene na str. 14.

¹⁴ Dobitnik Janez Mrak je mizar in samostojni podjetnik, mag. Gojka Pajagič je restavratorica tekstila.

Prva mednarodna priznanja učečim se odraslim

Ugled slovenskega Tedna vseživljenjskega učenja je segel daleč prek meja. V mednarodnih projektih smo svoja spoznanja in izkušnje uspešno razdajali drugim. Podobno se je zgodilo tudi s priznanji. Leta 2002 smo bili v pripravi na prvi mednarodni Regionalni teden učenja v Jugovzhodni Evropi (Lifelong Learning Week in South-Eastern Europe, 2000–2003) povabljeni, da prispevamo koncept podelitve regionalnih priznanj in predstavimo tri slovenske kandidate za ta priznanja. Pripravili smo pravilnik ter rokovnik s pregledom nalog, med katerimi je bilo predvideno tudi snemanje videoportretov.

Pri izboru dobitnikov regionalnih priznanj smo upoštevali odločitev mednarodnega festivala, da so učeči se odrasli »primeri dobre prakse na področju medkulturnega in prekmejnega sodelovanja, spoštovanja drugačnosti ter zaposlovanja.«¹⁵



S prvega mednarodnega Regionalnega festivala učenja v jugovzhodni Evropi, Skopje 2003

Priznanja so prejeli:

1. študijski krožek Živimo med vami in z vami iz Slovenske Bistrice, ki se je odlikoval po izjemnem posluhu izvajalca, Ljudske univerze Slovenska Bistrica, za potrebe someščanov, priseljenih iz tujine;
2. Marjan Pungartnik iz Maribora za njegovo izobraževalno in mentorsko delo v Mariborski literarni družbi, namenjeno literarnemu izražanju pripadnikov jezikovnih manjšin v maternem jeziku;

3. Vitra, center za uravnotežen razvoj Cerknica ter podjetniški center Porin in Eko Liburnia z Reke kot zgled prekmejnega projektnega sodelovanja in razvijanja možnosti za odpiranje novih delovnih mest na ekološko občutljivem območju dinarskega krasa.

Priznanja so bila podeljena na zaključni prireditvi mednarodnega festivala učenja v Skopju.

Invalidi – dobitniki priznanj ACS

Leto 2003 je bilo tudi Evropsko leto invalidov – ELI, ko smo se prvič zavedli, da lahko iz zakladnice dobitnikov priznanj ACS za posebne uspehe pri učenju odraslih izberemo nekaj imen, ki bi bila lahko vsem osebam s posebnimi potrebami v navdih in spodbudo, kako s pomočjo učenja začeti na novo, se iztrgati iz osame in s svojo izkušnjo obogatiti druge. Videoportrete invalidov – dobitnikov priznanj, Marina Kačiča iz Ljubljane, Alme Plivac z Jesenic, Roya Goreya z Brezij in Skupine

za samozagovorništvo oseb z zmerno in težjo motnjo v duševnem razvoju iz Drage pri Igu smo zbrali na posebnem DVD-ju, ki smo ga v programu *Lastovka* ponudili šolam in drugim izvajalcem programa ELI.

Učenci Osnovne šole Juršinci so svoje vtise ob ogledu videa ubesedili takole:

»Ob gledanju filma sem razmišljala: ,Kako ste pogumni, da se borite in upate!« (Viktorija, 7. a)

»Pozitivno se mi zdi, da te ljudi spoznaš in vidiš, da kljub težavam niso obupali. Po moje se jih družba boji. Bolje bi jih bilo treba spoznati, da bi jih lažje sprejeli. Sama sedaj gledam nanje popolnoma drugače.« (Maja, 7. b)

»Najbolj me je prevzela njihova volja do življenja. Mislim, da so invalidi nam enakovredni ljudje. Pričel sem se zavedati, da se invalidnost lahko zgodi vsakemu.« (Marko, 7. a)

¹⁵ Podeljevanje regionalnih priznanj je določal pravilnik. V prevodu: Examples of good practice in the field of intercultural and cross-border cooperation, respect of diversity and employment, kar je tudi naslov videopublikacije s predstavami slovenskih dobitnikov prvih mednarodnih regionalnih priznanj.

Odmevnost razpisov za Priznanja v obdobju 2001–2004

Leta 2001 je na razpis prispelo 48 predlogov: 9 v prvi, 7 v drugi in 32 predlogov v tretji kategoriji (za 12 posameznikov, 2 skupini, 3 društva, 10 ustanov, 4 podjetja in eno lokalno skupnost). Podeljenih je bilo 14 priznanj, 5 v prvi, 4 v drugi in 5 v tretji kategoriji. Spremenjen je bil 4. člen Pravilnika, ki je poslej določal le skupno število podeljenih priznanj v enem letu (do 15), ne pa števila znotraj kategorij.

Leta 2002 je Komisija za priznanja ACS obravnavala 44 predlogov: 8 v prvi, 7 v drugi in 29 predlogov v tretji kategoriji. Podeljenih je bilo 14 priznanj: 2 v prvi, 3 v drugi in 9 priznanj v tretji kategoriji (4 posameznikom, 2 društvoma, 2 ustanovama in eni lokalni skupnosti).

Leta 2003 smo prejeli 48 predlogov: 8 v prvi, 7 v drugi in 33 v tretji kategoriji. Podeljenih je bilo 13 priznanj: 4 v prvi, eno v drugi in 8 v tretji kategoriji (4 posameznikom, 2 skupinama, enemu društvu, eni ustanovi).

Leta 2004 je na razpis za priznanja ACS prispelo 23 predlogov: 4 v prvi, 3 v drugi in 16 v tretji kategoriji. Podeljenih je bilo 10 priznanj: 2 v prvi, 3 v drugi in 5 v tretji kategoriji (3 posameznikom, eni skupini in eni ustanovi).



Avditorij med slovesno podelitvijo priznanj v letu 2001 s častnimi gosti.



Avditorij med slovesno podelitvijo priznanj v letu 2002 s tedanjim predsednikom vlade, dr. Janezom Drnovškom.



Avditorij med slovesno podelitvijo priznanj v letu 2003 s častnimi gosti.

Kako pritegniti predlagatelje?

Priznanja se niso uveljavila sama od sebe. Pritegniti smo morali pozornost predlagateljev, jim predstaviti pomen priznanj za njihovo lastno delo in razvoj socialnega zaledja, v katerem delujejo. Besedilo razpisa smo obja-

vljali na spletni strani Andragoškega centra (<http://www.acs.si>) in Tedna vseživljenjskega učenja (<http://tvu.acs.si/zarisce>) ter v glasilih Novičke in TVU-Novičke. Na svojih spletnih straneh ali v glasilih so razpis objavljali

nekateri naši partnerji, predvsem koordinatorji in izvajalci TVU, objavljen pa je bil tudi kot plačljivi oglas v vsaj dveh dnevnikih časopisih z največjo naklado v Sloveniji. Pri izbiri smo upoštevali tudi geografsko razširjenost medija.

Nevsiljiva govorica osebnih zgledov 2005–2008

Svet se spreminja s čedalje večjo naglico in če želimo biti dejavno vključeni v njegovo zgodbo, se moramo spreminjati z njim. Da bi spremembe razumeli in ob njih tudi poklicno, intelektualno in osebnostno rasli, da bi videli prek vzorcev, ki nam jih ponuja vsakdanjik, se moramo spopolnjevati in koliko lepše je, če se tega lotevamo z veseljem in iznajdljivostjo, če nas k temu spodbudijo življenjske zgodbe ljudi, ki so

se s pomočjo učenja uspešno soočili s podobnimi življenjskimi okoliščinami, v kakršnih smo morda mi sami. Vseživljenjsko učenje je ključ za uspešno delovanje na mnogih ravneh.

Osební zgledi so spregovorili v septembrskih prilogah družinske revije Naša žena.



Videogovorica v podporo kulturi učenja v izbranih ciljnih skupinah

Na Andragoškem centru Slovenije se zavedamo moči, ki jo ima video kot medij. Ta se namreč ne dotakne le intelekta, temveč nas nagovori celostno. Če je vsebini videosporočil dodana še osebna nota, tako da predstavimo življenjsko izkušnjo in dosežke neke osebe, s katero se je mogoče poistovetiti, je cilj skoraj zagotovo že dosežen: človek nam bo prisluhnil, na nas je 'le' odgovornost za vsebino, da s kakovostjo sporočila upravičimo čas in pozornost, ki nam jo bo namenil.

Zgledi učečih se odraslih, ki so morali v življenju premagati prenekatero oviro in so kljub težavam dosegli lepe uspehe na izobraževalnem, osebnem in poklicnem področju, prek televizijskih ekranov vstopajo v življenja ljudi, jih nagovorijo in marsikoga tudi spodbudijo, da začne s pomočjo učenja življenje obračati v svoj prid. Izobraževalce odraslih in uporabnike njihovih storitev prav tako nagovorijo primeri inovativnih, požrtvovalnih učiteljev, mentorjev, strokovnjakov ali

izjemnih izobraževalnih ustanov, podjetij ter učečih se lokalnih skupnosti. Kakovost njihovega dela lahko marsikomu prežene strah pred vnovičnim vstopanjem v izobraževanje. Res smo lahko veseli, da smo pri lastnikih kabelskih televizijskih postaj našli letali na razumevanje in pripravljenost na brezplačno menjavo dobrin: mi jim zagotavljamo do 45 minut brezplačnega programa, oni pa nam – prav tako brezplačno – širitev sporočil o dobrobiti ter nujnosti učenja v vseh življenjskih obdobjih, za najrazličnejše namene, na vseh ravneh.



Promocijska kampanja Zgledi vlečejo

V dvanajstih letih podeljevanja priznanj in desetih letih snemanj videoportretov se je v našem arhivu nabrala dragocena zbirka primerov dobre prakse. Ko smo ta arhiv pregledovali, smo spoznali, da so mnoga sporočila resnično dragocena in še vedno aktualna. Izzivi časa se izrisujejo pred nami v čedalje temnejših tonih in so veliko zahtevnejši kot se je zdelo še pred nedavnim, zato je nujno, da s široko družbeno akcijo pokažemo tudi na pozitivne strani spremenjenih okoliščin. Ker smo imeli priložnost spoznati motivacijski potencial osebnih zgledov, smo se odločili, da iz zakladnice videoportretov dobitnikov priznanj ACS izberemo vsebinsko najmočnejše, jih tematsko povežemo in strokovno nadgradimo, jim dodamo uporabno tiskano gradivo in ga ponudimo svetovalcem v zavodih za zaposlovanje, svetovalnih središčih, središčih za samostojno učenje ozi-

roma v centrih vseživljenjskega učenja, učiteljem družboslovja, psihologije in etike, pa tudi drugim potencialnim uporabnikom ter prek njih nagovorimo učno nedejavne, še posebej pripadnike ranljivih skupin prebivalstva. Pokazati jim želimo, da lahko z učenjem naredijo še veliko dobrega zase, za bližnje in širšo skupnost. Pri izbiri ciljnih skupin smo se uglasili tudi s potrebami področnih ministrstev (Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve ter Ministrstva za šolstvo in šport) ter

s sporočili vsakokratnega 'evropskega leta' – Evropskega leta enakih možnosti za vse (v nadaljevanju ELEM 2007) in Evropskega leta medkulturnega dialoga (v nadaljevanju ELMD 2008). Zasnovali smo promocijsko kampanjo, podprto s promocijskimi tiskovinami, predvsem pa z zbirko video- oziroma multimedijskih publikacij, obogatenih z didaktičnim gradivom. Zbirko smo zato, ker temelji na osebnih zgledih dobitnikov priznanj, poimenovali Zgledi vlečejo.



PUBLIKACIJE V ZBIRKI ZGLEDI VLEČEJO

V Evropskem letu enakih možnosti za vse – ELEM 2007 smo želeli z video-govorico nagovoriti tiste med nami, ki si morajo zaradi svoje drugačnosti enakovredno vključenost v družbo šele izboriti. Želeli smo opogumiti njihove bližnje, pa tudi državne službe, ki odločajo o njihovih možnostih, in mlade, ki si šele oblikujejo odnos do drugačnosti, da bi postali občutljivi in razumevajoči, da bi znali ustvarjati okolja, v katerih bi bila drugačnost dobrodošla.



Gradivo je bilo zasnovano kot pripomoček učiteljem, mentorjem, strokovnjakom, svetovalcem in drugim

Zgledi vlečejo 1–3

Z učenjem do enakih možnosti za vse

I. ne glede na narodnost, kulturno ali rasno pripadnost

II. ne glede na invalidnost, bolezen ali zaostanek v razvoju

III. ne glede na starost, družinsko ali socialno poreklo

pri motiviranju odraslih ter mladostnikov, da z vseživljenjskim učenjem pridejo do enakih možnosti in obogatijo svoje življenje.

Zgledi vlečejo 4–6

Svojim ciljem naproti I-III, didaktični komplet

I. Zgodnje obdobje kariere

II. Srednje obdobje kariere

III. Zrelo obdobje kariere

Didaktični komplet *Svojim ciljem naproti* z življenjskimi zgodbami uspešnih učečih se odraslih nagovarja učno nedejavne, da bi si z izobraževanjem izboljšali kakovost življenja in položaj na trgu delovne sile.

Didaktično gradivo je lahko učinkovit pripomoček izobraževalcem odraslih, svetovalcem in drugim strokovnim delavcem v zavodih za zaposlovanje, svetovalnih središčih in drugod, saj je samemu gradivu priložena knjižica, ki prinaša zgoščen zapis o posebnostih posameznega obdobja kariere, povzetke iz oddaje in napotke izobraževalcem.



Zgledi vlečejo 7

Bogatejši v različnosti, tematski komplet ELMD 2008

Učenje za kakovostno sožitje v večkulturnem okolju

Tematski komplet *Bogatejši v različnosti*, ki smo ga uglasili s sporočili Evropskega leta medkulturnega dialoga – ELMD 2008, je lepljenka, obogatena z aktualnim reportažnim videozapisom. Predstavlja dobitnike Priznanj ACS, ki so z lastnim učenjem in snovanjem izobraževalnih ter ustvarjalnih možnosti za pripadnike drugih narodnosti, kulturnih ter jezikovnih manjšin utirali možnosti za kakovostnejše sožitje v narodnostno in kulturno pisanem okolju.

Publikacijo *Bogatejši v različnosti* smo zasnovali kot multimedijski komplet. Videu je priložena knjižica s povzetki iz oddaje in didaktičnim uvodom. Gradivo lahko pri svojem delu uporabljajo učitelji, svetovalci, mentorji in drugi, da bi osvetlili vlogo in prednosti medkulturnega dialoga ter pomen vseživljenjskega učenja za krepitev enakovrednosti, razumevanja in spoštovanja drugih kultur, veroizpovedi, prepričanj, narodnosti, jezikov, ljudstev in izročil.



Zgledi vlečejo 7A

Bogatejši v različnosti / Richness in Diversity, dvojezični komplet ELMD/EYID 2008

Publikacijo smo zaradi aktualnosti sporočil evropskega leta ELMD 2008 / EYID 2008 izdali tudi v dvojezični različici. Video smo angleško podnaslovili in ga tako ponudili tudi mednarodni javnosti.



Zgledi vlečejo 8

Učenje – vrata v svet novih priložnosti / Learning – Doorway to the World of new Opportunities

Zgledi vlečejo 8 je zbirka dvanajstih videoportretov izbranih dobitnikov priznanj Andragoškega centra Slovenije iz obdobja 2000–2007, s katerimi lahko nagovorimo različne ciljne skupine.

Portreti so opremljeni z angleškimi podnapisi, zato so primerni za domačo in mednarodno promocijo.

Pet videoportretov med temi, ki sestavljajo publikacijo, je bilo predstavljeno na mednarodni konferenci *Delo za mlade – blaginja za vse* (23. do 25. april 2008), ki jo je priredilo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve v okviru slovenskega predsedovanja Svetu Evropske unije. Gre za zgledne primere kulture učenja med mlajšimi odraslimi.



TISKOVINE V KAMPANJI ZGLEDI VLEČEJO

Poleg vložnih knjižic za multi-medijske komplete smo izdali zbirko promocijskih letakov v slovenskem in angleškem jeziku (za domačo in mednarodno promocijo), s katerimi lahko nagovorimo ljudi v okoljih, v katerih takih sporočil ne pričakujejo. Tudi presenečenje je dejavnik promocije.



Odmevnost razpisov za priznanja v obdobju 2005–2008

Leta 2005 je Komisija za Priznanja ACS obravnavala 26 predlogov: 3 predloge v prvi, 5 v drugi in 18 predlogov v tretji kategoriji.

Podeljenih je bilo 13 priznanj: 2 v prvi, 3 v drugi in 8 priznanj v tretji kategoriji (4 posameznikom, 2 skupinama, enemu društvu in 2 podjetjema).

Leta 2006 smo prejeli 15 predlogov za priznanja ACS: 3 v prvi, eden v drugi in 11 predlogov v tretji kategoriji (za 10 posameznikov in eno ustanovo).

Podeljenih je bilo 13 priznanj (3 v prvi, eno v drugi in 9 priznanj v tretji kategoriji – 8 posameznikom in eni ustanovi).

Leta 2007 je na razpis za Priznanja ACS prispelo 25 predlogov: 8 v prvi, 3 v drugi in 14 predlogov v tretji kategoriji.

Podeljenih je bilo 15 priznanj, 5 v prvi, 2 v drugi in 8 priznanj v tretji kategoriji (6 posameznikom, enemu društvu in eni ustanovi).

Leta 2008 so bili med 17 veljavnimi predlogi za priznanja ACS 4 predlogi v prvi, 3 v drugi in 10 predlogov v tretji kategoriji.

Komisija je podelila 15 priznanj: 4 priznanja v prvi, 3 v drugi in 8 priznanj v tretji kategoriji (3 posameznikom, eni skupini, eni zvezi društev, 2 ustanovama in enemu podjetju).



Častni gostje pred slovesnostjo na Jesenicah leta 2006.



Avditorij z dobitniki priznanj ACS 2007 na slovesnosti v Postojni.



Avditorij z dobitniki priznanj ACS 2008 in častnimi gosti na slovesnosti v zavodu Grm Novo mesto – Center biotehnike in turizma, 8. maja 2009.

Priznanja ACS za razvijanje kakovosti v izobraževanju odraslih

Novo področje podeljevanja priznanj Andragoškega centra Slovenije

mag. Tanja Možina

Priznanja niso le pomemben promocijski dejavnik, lahko so tudi spodbuda za vztrajanje in nadaljnje razvijanje kulture vseživljenjskega učenja. Tako je v letu 2006 na Andragoškem centru Slovenije dozorela zamisel o podeljevanju *priznanj za razvijanje kakovosti* v izobraževanju odraslih.

Prizadevanje za razcvet kakovosti v izobraževanju odraslih na Andragoškem centru ni novo. Širjenje kulture kakovosti vidimo v razvijanju novega znanja, spodbujanju in pomoči izvajalcem izobraževanja odraslih pri doseganju višje ravni kakovosti ter pri uvajanju sprememb, ki odpirajo vrata zahtevnejšim standardom na tem področju. Osrednje delo na tem področju predstavlja projekt Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje (POKI), s katerim smo v slovenski prostor pripeljali samoevalvacijo kot način presojanja kakovosti procesov

in rezultatov izobraževanja ter kot spodbudo za nove razvojne preskoke v izobraževanju odraslih. Skrb za kakovost mora biti namreč načrtna, postati mora del strategije vodstva kot tudi prizadevanja zaposlenih. Temeljiti mora na odgovornosti do udeležencev izobraževanja, do podjetij in drugih uporabnikov storitev, financerjev, lokalnega okolja in stroke.

Da bi bilo prizadevanje za dvig kakovosti sistematično in trajno, smo spodbudili tudi svetovalno delo za razvijanje kakovosti. V izobraževalnih ustanovah za odrasle po vsej Sloveniji deluje 17 usposobljenih svetovalcev za kakovost. Za spodbujanje vlaganj v kakovost je pomembna tudi promocija kakovosti. Zasnovali smo jo kot sistem motivacijskih ukrepov na različnih ravneh. Na osnovni ravni je uveljavljeno podeljevanje pravice do uporabe zelenega znaka POKI.

Znak pomeni, da izobraževalna organizacija sistematično skrbi za svojo kakovost in kakovost svojih storitev v izobraževanju odraslih. To pravico je doslej pridobilo 44 izvajalcev izobraževanja odraslih (10 srednjih šol, 5 šolskih centrov, 23 ljudskih univerz in 6 zasebnih izobraževalnih ustanov). Da bi izrazili priznanje organizacijam in posameznikom, ki se še posebej odlikujejo po načrtni skrbi za dvig kakovosti in razvoj, pa tudi zato, da bi lahko bili ti svetli primeri za zgled in spodbudo drugim, smo se odločili vpeljati posebno kategorijo priznanj, priznanja posameznikom in organizacijam za razvijanje kakovosti v izobraževanju odraslih.

Priznanja so namenjena tistim organizacijam, ki za kakovost skrbijo načrtno, imajo za to posebej organizirano skupino za kakovost in načrt za razvoj kakovosti, ki redno presoja kakovost in se odzivajo na ugotovitve, se veliko učijo o tem, kako še bolj kakovostno opravljati delo ipd. Med posamezniki želimo s priznanji nagraditi tiste učitelje, strokovne delavce, vodje, direktorje in ravnatelje, ki so dejavni v procesih presojanja in razvijanja kakovosti izobraževanja odraslih v lastni organizaciji, hkrati pa zavzeto skrbijo tudi za kakovost lastnega dela.

Priznanja Andragoškega centra Slovenije za razvijanje kakovosti so bila doslej podeljena dvakrat, leta 2007 in 2009.



Utrinek s prve podelitve priznanj za kakovost, leta 2007.

Mednarodno sodelovanje



Dobitniki priznanj ACS dejavni tudi na mednarodni ravni

mag. Zvonka Pangerc Pahernik

ACS podeljuje priznanja za izjemne učne in strokovne uspehe v okviru Tedna vseživljenjskega učenja. Festival smo prvič izpeljali leta 1996, prva priznanja pa podelili leto kasneje. Naveza festivala in priznanj je pognala korenine, se razrasla in obrodila sadove – vse troje prilagojeno okoliščinam slovenskega prostora. Obenem je ta naveza odigrala eno od pionirskih vlog v mednarodnem gibanju festivalov učenja, ki trenutno združuje okrog 45 držav. Večina jih je svoje festivale po britanskem zgledu poimenovala Adult Learners' Week (Teden učečih se odraslih) in tako že z imenom nakazala osrednjo vlogo učečih se. Z našim

festivalom pa smo prestopili meje izobraževanja odraslih, da bi poudarili razsežnosti vseživljenjskega učenja. Le pri podeljevanju priznanj smo ostali omejeni na ciljno skupino odraslih, ki so s svojo zavezanostjo stalnemu učenju njegovi neprecenljivi ambasadorji.

Mednarodno sodelovanje se od leta 2000 naprej uresničuje z Mednarodnimi tedni učečih se odraslih in drugimi dogodki, na katerih se srečujejo nacionalni koordinatorji festivalov ter predstavniki stroke in politike. Zadnjih dveh srečanj (Oslo, 2005, ter Manchester, 2007) so se udeležili tudi

predstavniki učečih se odraslih, kar je pomenilo pomemben premik od besed k dejanjem. Osrednja vloga udeleženca je v strateških dokumentih ter uradnih stališčih stroke in politike sicer poudarjena, redkokje (svetle izjeme so na primer Irska, Kanada, Škotska in Anglija) pa je tudi uresničena.

Gradniki mednarodnega sodelovanja so tudi skupni projekti, ki pospešujejo širjenje festivalov, izmenjavo izkušenj in primerov dobrih praks ter nadgradnjo uveljavljenih promocijskih pristopov z novimi, še učinkovitejšimi prijemi. ACS je dejavno sodeloval v treh:



- Mednarodni teden učečih se odraslih v Evropi (projekt IntALWinE v okviru Grundtvig 4; 2003–2006; <http://www.ALWinEurope.net>),
- Širitev in krepitev evropske razsežnosti gibanja Tedna vseživljenjskega učenja (projekt TVU-Grundtvig v okviru Grundtvig 1; 2002–2004; <http://www.llw5.org>) in
- Teden vseživljenjskega učenja v Jugovzhodni Evropi (projekt TVU-EBIS v okviru projekta Izobraževanje odraslih v Jugovzhodni Evropi (EBIS); 2000–2003.

Ob teh priložnostih se je pokazalo, da smo ena redkih držav, ki priznanja učečim se odraslim podelujemo na nacionalni ravni in poskrbimo, da življenjske zgodbe dobitnikov prek medijev, nagovarjajo najširšo javnost. Te navdušujoče zgodbe v vse večji meri najdejo svoje mesto tudi v strokovnih prizadevanjih na področju izobraževanja odraslih, zanimanje zanje pa kaže tudi politika na področju izobraževanja, dela in kulture.

V mednarodnem gibanju festivalov učenja, v katerem igrata vodilni vlogi Unescov inštitut za vseživljenjsko učenje (UIL) iz Hamburga ter Nacionalni inštitut za nadaljevalno izobraževanje odraslih (NIACE) iz Združenega kraljestva, je vloga učečih se prepoznana predvsem za namene mobilizacije in zagovorništva. Termin mobilizacija je uporabljen v smislu navduševanja in spodbujanja javnosti za vključevanje v izobraževalne, učne in ustvarjalne procese, saj so (lahko) uspešni udeleženci najbolj prepričljivi aktivisti, svetovalci, mentorji, tutorji in ambasadorji vseživljenjskega učenja. Termin zagovorništvo pa v teh krogih označuje vlogo učečega se pri tem, da v različnih okoljih govori v prid svojim vrstnikom, se poteguje za njihove pravice, (so)oblikuje njihova stališča ter jim na različne načine daje podporo.

Najpomembnejši projekt doslej, ki se je ukvarjal z vključevanjem učečih se v te procese, je že prej omenjeni Mednarodni teden učečih se odraslih v Evropi (IntALWinE). Rezultati

sodelujočih nacionalnih koordinatorjev in učečih se odraslih iz 16 evropskih držav so:

- izpeljani dve srečanja Mednarodnega foruma učečih se odraslih¹⁶ (prvi v Northamptonshire, Velika Britanija, oktober 2004, drugi pa v Londonu, Cardiffu in Manchesteru, maja 2005) in
- objavljeni publikaciji: 'I did it my way. Journeys of Learning in Europe' (zbirka 29 življenjskih zgodb iz 14 evropskih držav; 2005) in 'Beating the drums for attention', ki je izšla tudi v slovenski različici 'S festivalskimi zvoki za večjo pozornost', oboje leta 2007. Zamisel o vzpostavitvi forumov, v kasnejši fazi pa mrež učečih se odraslih so v projekt vpeljali britanski partnerji, nato pa so se začela prizadevanja za njihovo oblikovanje v državah partnericah. Te oblike naj bi omogočale povezovanje ljudi, zavezanih učenju, njihov glas pa naj bi postal bolj slišen in vpliven v najširši javnosti kot tudi v drugih okoljih. Slovenski forum se je na pobudo ACS prvič sestel septembra 2005. Njegovi udeleženci so izrazili naklonjenost zamisli ter priprav-



Udeleženci konference v Edinburgu, 2009.

¹⁶ Slovenijo je na obeh forumih zastopala Dušica Kunaver, dobitnica Priznanja ACS 2002.

ljenost, da se po svojih močeh in v skladu s primarnim področjem svojega delovanja vključujejo v dejavnosti foruma, te pa morajo biti jasneje opredeljene in sprejete. Dali so pobudo, da ACS postavi strokovne temelje foruma in izpelje dejavnosti, kot so: oblikovanje poslanstva in strategije foruma, določitev temeljnih pravil ter zagotovitev ustreznega financiranja. Do tega trenutka še ni bilo mogoče pridobiti denarne podpore resornih ministrstev niti niso uspele prijave na skupne evropske projekte, zato se ACS še ni mogel lotiti naštetih nalog. Morda bi celo kazalo razmisliti o drugačni organizacijski obliki, ki bi povezovala udeležence, jih vpregla v motivacijske in zagovorniške procese, še prej pa jih usposobila z vsemi potrebnimi spretnostmi. Te vključujejo komunikacijske spretnosti, sposobnosti za vodenje in delo v skupini, poznavanje

sistema izobraževanja in še marsikaj, v primeru mednarodnega delovanja pa tudi znanje tujega jezika.

ACS je do zdaj institut priznanj uporabljal predvsem za promocijske in motivacijske namene, medtem ko zagovorniška vloga naših dobitnikov priznanj ostaja potencial, ki bi ga kazalo razviti. Novih razvojnih impulzov v tej smeri si spet obetamo od mednarodnih dogajanj. V tem duhu so se aprila 2009 na mednarodni konferenci v Edinburgu zbrali predstavniki stroke, politike in učečih se ter spodbudili nastanek mednarodne listine priporočil. Pomenovali so jo Adult Learners' Charter, prvič javno predstavljena pa bo na Šesti mednarodni konferenci o izobraževanju odraslih – CONFINTEA VI v začetku decembra 2009 v Braziliji. Listina zadeva šest področij: politiko izobraževanja odraslih, dostop in udeležbo, svetovanje

in podporo, vire, kakovost, raziskovanje in inovativnost, dejavnosti na nacionalni ravni ter mednarodno sodelovanje. Učeči se odrasli se v dokumentu zavzemajo za enakovredno vključevanje v prizadevanja na vseh teh področjih. Na ACS upamo, da bo listina doživela polno podporo – ne le na CONFINTEA VI, temveč tudi v naši politiki in stroki, saj si želimo delo, začeto leta 2005, nadaljevati.

Z ustvarjalno vneto torej spremljamo mednarodne (s)podbude, se jih udeležujemo in jih po svojih močeh sooblikujemo. Obenem se zavedamo, da je naša zakladnica zgodb dobitnikov priznanj obilna in da bomo lahko s pomočjo slovenskih predstavnikov učečih se odraslih tudi v prihodnje soustvarjali in bogatili domačo ter mednarodno stroko in prakso.

Utrinki z mednarodnega Tedna učečih se odraslih v Manchesteru

»Odločitev, da se prireditve poleg nacionalnih koordinatorjev festivalov učenja udeleže tudi predstavniki učečih se odraslih, je bila za oboje, predvsem pa za bodoče delo, koristna. Ni šlo toliko za predstavitev stanja kot za spoznanje, kako so potrebe po vseživljenjskem učenju v različno razvitih delih sveta enako pomembne. Predstavniki razvitejših smo živo čutili potrebo po enotnem nastopu in pomoči manj razvitim, le ti pa so dobili nove navdihe za nadaljnjo rast.

Pokazalo se je, da povsem enotnega pristopa ni mogoče pričakovati, da pa je zaznati enotno potrebo po nenehni rasti na osnovi znanja vseh zemljanov. Politične elite, ki bodo razvoj gradile na znanju, bodo morale spoznati to potrebo in jo podpreti tako, da bomo uspehe in hitrejši razvoj lahko pričakovali na realnejših osnovah.«

Boris Bregant, slovenski predstavnik učečih se odraslih, dobitnik priznanja ACS 2005

Utrinki s konference v Edinburgu

»Zanimivo je bilo prisluhniti različnim izkušnjam ljudi, ki že dlje časa sodelujejo pri izobraževanju odraslih bodisi kot učeči se bodisi kot izobraževalci. Moj vtis je bil, da so v preteklosti že veliko naredili za pravice učečih se odraslih, kar je bilo razvidno tudi iz njihovih predlogov. Sporočilo vseh skupin je bilo približno enako: glas učečih se odraslih naj bo v prihodnosti bolj upoštevan in vključen tudi v politične odločitve, ki zadevajo prihodnost izobraževanja odraslih. Predstavniki, ki jih izvolijo učeči se odrasli, so tisti, ki naj ponesejo glas učečih se do predstavnikov izvršne oblasti.«

Mladen Dudek, slovenski predstavnik učečih se odraslih, dobitnik priznanja ACS 2008

Dobitniki priznanj ACS 1997–2008

V dvanajstih letih je bilo v vseh treh kategorijah podeljenih skupno 156 priznanj Andragoškega centra Slovenije za posebne dosežke pri učenju odraslih v Sloveniji.

	PRIZNANJA POSAMEZNIKOM ZA BOGATITEV LASTNEGA ZNANJA 39 dobitnikov	PRIZNANJA SKUPINAM ZA BOGATITEV LASTNEGA ZNANJA 34 dobitnikov	PRIZNANJA ZA IZJEMNE STROKOVNE ALI PROMOCIJSKE DOSEŽKE PRI BOGATITVI ZNANJA DRUGIH 83 dobitnikov (41 posameznikov, 14 skupin, 18 ustanov, 4 podjetja, 6 lokalnih skupnosti)
1997	Marija Debelak , Ljubljana Robert Muhič , Črnomelj	Muzejski študijski krožek , Ilirska Bistrica Skupina Keramika , Ljubljana Skupina Skala , Ljubljana Vezilje , LU Slovenska Bistrica	Andragoška poletna šola , Ajdovščina Borza znanja , Ljubljana Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete v Ljubljani Center za tehnološko usposabljanje , Ljubljana Krajevna skupnost Drežnica Mestna občina Slovenj Gradec Občina Ormož Prevzgojni dom Radeče Vitra , Cerknica
1998	Alenka Golob , Trzin Jožica Korenjak , Kromberk	Likovni krožek , UTŽO Velenje Kulturno-umetniško in izobraževalno društvo POC , Ajdovščina Projektni svet za pripravo programa Usposabljanje varuhinje-negovalke , Ljubljana	Alžbeta Cergol , Maribor Leda Dobrinja , Lopar pri Marezigah Adela Kelhar , Maribor Izobraževalni center ICES , ELES Ljubljana
1999	Jožica Back , Radovljica Milena Miklavčič , Žiri Benjamin Šmid , Spodnje Gorje pri Bledu	Fotoklub Žarek , Sežana Mentorji študijskih krožkov na Srednji trgovski šoli Ljubljana Projektna skupina za peko kruha in peciva , Škofja Loka	Anica Uranjek , Medvode Nacionalna projektna enota za študij na daljavo Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani Zavod sv. Frančiška Saleškega za vzgojo, izobraževalne in kulturne dejavnosti , Želimlje Krka, Izobraževalni center , Novo mesto Mestna občina Murska Sobota
2000	Borut Holy , Ljubljana Nevenka Jelen , Šempeter Marino Kačič , Ljubljana Jana Košir , Ljubljana Alma Plivac , Jesenice	Ansambel Trutamora Slovenica , Ljubljana Interesna skupina podeželskih žena Predmeja Ljudske pevke iz Zabovcev, sekcija Kulturnega društva AJŠ , Markovci Študijski krožek Naredimo naš kraj lepši , Knežak	Štefan Huzjan , Grosuplje Damijan Kljajič , Velenje Milica Prešeren , Ljubljana Turistično športno društvo Kostel Razvojno izobraževalni center Novo mesto
2001	Roy Goreya , Brezje Elizabeta Janota , Prevalje Janez Mrak , Medvode mag. Gojka Pajagič Bregar , Ljubljana Marjan Račnik , Podvelka	Društvo keramikov Gaja , Postojna Društvo za razvoj podeželja Kapele Folklorna skupina Veterani pri ŽKUD Tine Rožanc , Ljubljana Študijska skupina Mediji in novinarstvo pri UTŽO Ljubljana	Melita Cimerman , Maribor dr. Manca Košir , Ljubljana Knjižnica Otona Župančiča , Ljubljana Območna obrtna zbornica Murska Sobota Občina Žalec

2002	Vera Brgoč, Prestranek Jože Horvat – Muc, Murska Sobota	Skupina Projektno učenje za mlade – PUM Ajdovščina Skupina za samozagovorništvo oseb z zmernimi in težjimi motnjami v duševnem razvoju, Draga pri Lgu Študijski krožki pri Ljudski univerzi Slovenska Bistrica	dr. Ivan Kejžar, Maribor Srečko Krč, Jesenice Dušica Kunaver, Ljubljana Borut Rovšnik, Ljubljana Andragoško društvo UTŽO Velenje Zveza tabornikov Slovenije, Ljubljana Glotta Nova, Ljubljana Območna organizacija ZSSS Podravja, Maribor Mestna občina Maribor
2003	mag. Jože Breznik, Maribor Janos Göncz, Lendava Dolores Novak, Postojna Tadej Svete, Ljubljana	Literarno-gledališka skupina <i>Tri Gracije</i>, Ljubljana	mag. Viktorija Bevc, Ljubljana dr. Jurij Jug, Velenje prof. Marija Saje, Ljubljana Ernest Vodopivec, Maribor Društvo <i>Zreli vedež</i>, Ptuj Skupina za kulturo govora pri Radiu Slovenija, Ljubljana Borza znanja, Ljubljana Sklad Mitja Čuk ONLUS, Opčine pri Trstu, Italija
2004	Tina Horvat, Murska Sobota mag. Ljudmila Šemerl-Schmid, Ljubljana	Študijski krožek <i>Beseda slovenske Istre</i>, Marezige Študijski krožek <i>Ohranjanje dediščine</i>, Piran Študijski krožek za nemški jezik pri UTŽO Ljubljana	Danica Cedilnik, Ljubljana Jože Prah, Sevnica dr. Srečko Zakrajšek, Ljubljana Študijski krožek <i>Graščinski parki Šaleške doline</i> pri UTŽO Velenje Zavod CDK za program <i>čustvene inteligence</i>, Ljubljana
2005	Primož Bizjan, Horjul Pavla Hudorovac, Črnomelj	Kulturno društvo Ivan Grbec Škedenj, Trst, Italija Skupina <i>Vrtačarji</i>, Lesce Študijski krožek <i>Tišina</i>, Tišina	Boris Bregant, Jesenice Igor Gruden, Ljubljana p. mag. Silvo Šinkovec, Ljubljana mag. Tanja Vilič Klenovšek, Ljubljana Mentorska skupina PUM pri TIN Ljubljana Društvo mladinski ceh za program <i>Mladinska akademija</i>, Ljubljana Komunalno podjetje Vrhnika Radio 94 in NTR, Postojna
2006	Olga Oserban, Celje Sonja Pungertnik, Ljubljana Tomaž Voršič, Kranj	Društvo onkoloških bolnikov Slovenije, Ljubljana	Štefan Gorše, Novo mesto Marina Hrs, Manžan pri Kopru Jože Kopeinig, Tinje/Tainach, Avstrija dr. Anica Mikuš Kos, Ljubljana mag. Nada Mulej, Žalec Marija Stanič, Ljubljana Marija Sušnik, Brežice Metka Zupanek, Domžale Andragoški zavod Maribor – Ljudska univerza
2007	Sapana Gandharb, Piran Blaž Kužnik, Ljubljana Pavel Novak, Šentjernej Robert Pozderek, Kočevje Bojan Proje, Ravne na Koroškem	Skupina <i>Žar</i> pri Društvu Most – UTŽO Ajdovščina Študijska skupina <i>Računalništvo 8. stopnje</i> pri UTŽO Murska Sobota	Anton Grebenšek, Velenje Sonja Hrabar, Koper Sašo Hribar, Vrh pri Višnji gori Danica Kotnik, Radlje ob Dravi mag. Maja Radinović Hajdič, Blejska Dobrava dr. Zora Tavčar, Opčine pri Trstu, Italija Društvo LIK, Izola Javni zavod Ljudska univerza Ptuj
2008	Marina Brezar, Črnomelj Mladen Dudek, Ljubljana Nuša Illovar, Žalec Zlatka Kolman, Pišce	<i>Prostovoljni kulturni mediatorji v Loškem muzeju</i>, Škofja Loka Skupina <i>Umetnost pripovedovanja</i> pri UTŽO Ljubljana Študijski krožek <i>Mala gora</i>, Kamnje	Marta Kopun Košuta, Kontovel pri Trstu, Italija Špela Pahor, Piran Marjetka Popovski, Izola Delovna skupina projekta <i>Za življenje!</i>, Maribor Štajerska turistična zveza, Maribor ORON, Zavod za obveščanje, raziskovanje, organiziranje in načrtovanje, Stari trg pri Ložu Zarja, Zavod za varstvo in rehabilitacijo po poškodbi glave, Ljubljana Mercator, d.d., Ljubljana

Donatorji knjižnih nagrad

1997–2008

Knjižne nagrade iz založništva ACS
(strokovna literatura)

1999

MLADINSKA KNJIGA ZALOŽBA

2000

MLADINSKA KNJIGA ZALOŽBA

2001

MLADINSKA KNJIGA ZALOŽBA
MOHORJEVA DRUŽBA CELJE
MOHORJEVA d. o. o., Ljubljana /
Celovec
Založba ROKUS, Ljubljana

2002

MLADINSKA KNJIGA ZALOŽBA
MOHORJEVA DRUŽBA CELJE
MOHORJEVA d. o. o., Ljubljana /
Celovec
NOVA REVIJA, Založba, d. o. o.,
Ljubljana
Založba ROKUS, Ljubljana

2003

MLADINSKA KNJIGA ZALOŽBA
MOHORJEVA DRUŽBA CELJE
MOHORJEVA d. o. o., Ljubljana /
Celovec

NOVA REVIJA, Založba, d. o. o.,
Ljubljana
Založba ROKUS, Ljubljana
Založba SIDARTA, d. o. o., Ljubljana

2004

DUŠICA KUNAVR, s. p., samozaložba
MLADINSKA KNJIGA ZALOŽBA
MOHORJEVA DRUŽBA CELJE
MOHORJEVA d. o. o., Ljubljana /
Celovec
NOVA REVIJA, Založba, d. o. o.,
Ljubljana
DARILA ROKUS, Ljubljana
Založba SIDARTA, d. o. o., Ljubljana

2005

DUŠICA KUNAVR, s. p., samozaložba
MLADINSKA KNJIGA ZALOŽBA
MOHORJEVA DRUŽBA CELJE
NOVA REVIJA, Založba, d. o. o.,
Ljubljana
Založba DIDAKTA, d. o. o., Radovljica
Založba LITTERA PICTA, d. o. o.,
Ljubljana
Založba SIDARTA, d. o. o., Ljubljana

2006

DARILA ROKUS, Ljubljana
DUŠICA KUNAVR, s. p., samozaložba

MLADINSKA KNJIGA ZALOŽBA
MOHORJEVA DRUŽBA CELJE
MOHORJEVA d. o. o., Ljubljana /
Celovec
NOVA REVIJA, Založba, d. o. o.,
Ljubljana
Založba DIDAKTA, d. o. o., Radovljica
Založba SIDARTA, d. o. o., Ljubljana
Založba VALE NOVAK, Ljubljana

2007

MLADINSKA KNJIGA ZALOŽBA
MOHORJEVA DRUŽBA CELJE
MOHORJEVA d. o. o., Ljubljana /
Celovec
Založba DIDAKTA, Radovljica
ZALOŽBA KASET IN PLOŠČ RTV SLO-
VENIJA, Ljubljana
Založba SIDARTA, d.o.o., Ljubljana

2008

(ob podelitvi priznanj, leta 2009)
MLADINSKA KNJIGA ZALOŽBA
MOHORJEVA DRUŽBA CELJE
NOVA REVIJA, Založba, d. o. o.,
Ljubljana
Založba DIDAKTA, d. o. o., Radovljica
Založba SIDARTA, d. o. o., Ljubljana

Predlagatelji 1997–2008

V dvanajstih letih je bilo na razpisih za priznanja (upoštevajoč skupine, podpisnice predlogov) uspešnih več kot 132 predlagateljev. Med njimi najdemo 28 posameznikov, 16 skupin

(predlog je oddalo oziroma podpisovalo več predlagateljev), 77-krat pa so v vlogi predlagateljev društva oziroma zveze, ustanove, agencije ali lokalne skupnosti.

Podrobnejše podatke o vseh dosedanjih (uspešnih) predlagateljih bomo objavili na spletni strani <http://tvu.acs.si/priznanja/12let/priloge/predlagatelji>.



Obrazi s prehojene poti

*Malo **znanja** napolni
ljudi z oholostjo,
veliko s skromnostjo.*

*»Ključna za oblikovanje sebe je **samoodločba**. Tisti, ki (si) ni sposoben sam postavljati ciljev, mora dovoliti, da mu jih postavljajo drugi in ga tudi uporabljajo za uresničevanje svojih interesov.«*

Karel Ozvald, slovenski pedagog in teoretik, *Kulturna pedagogika*, faksimile, ACS, Ljubljana 2000

Priznanja posameznikom za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja

Če bi se še tako trudili, ne bi mogli povzeti vsega dobrega, do česar lahko pridemo v življenju z učenjem, spopolnjevanjem, vztrajnostjo in pravšnjo mero samozaupanja. Vsega torej v tem skopem prikazu ne moremo zajeti, lahko pa osvetlimo vsaj drobec bogastva, ki so ga dobitniki priznanj priklicali v svoje življenje z zavezanostjo učenju. Za malokoga med njimi bi smeli reči, da je na učni poti sledil le enemu cilju, vendar lahko ob spoznavanju njihovih življenjskih zgodb ugotovimo, da en cilj praviloma prevladuje. Ta ima tudi največjo motivacijsko moč, zato mu skušamo slediti.

Z vseživljenjskim učenjem do izobrazbe



Sapana Gandharb, Nepalka iz Pirana, oblikovalka keramike

Dobitnica priznanja ACS 2007

V domovini ji je bila, kot predstavnici najnižje kaste, pot do izobrazbe zaprta. Tu pa se je naučila slovensko, končala osnovno in poklicno šolo, postala oblikovalka keramike, pridobila obrtno dovoljenje, zdaj pa nadaljuje izobraževanje v programu Ekonomski tehnik.



Borut Holy iz Ljubljane, ekonomist

Dobitnik priznanja ACS 2000

Odličen odrasli maturant, športnik – smučarski učitelj, kolesar, plavalec, član nekdanj zmagovite raftarske ekipe Bobri, ki mu je v šoli sprva spodletelo. Ko pa je odkril smisel učenja, je začel osvajati vrhunske rezultate tudi na izobraževalnem področju!



Pavla Hudorovac iz Črnomlja, uspešna v programih osnovne šole za odrasle in Romske ženske to zmoremo

Dobitnica priznanja ACS 2005

Za izobraževanje se je odločila samostojno, kar je redkost med belokranjskimi Romi. Romskim otrokom pravi takole: »Čujte, če bi prej vedela, bi redno hodila v šolo in bi se učila. Vam bo žal, ko boste starejši, kot sem zdaj jaz, da niste naredili šole.«



Zlatka Kolman iz Pišec, podjetnica

Dobitnica priznanja ACS 2008

Po desetletjih bivanja v tujini se je vrnila in z možem ustanovila podjetje. A za nove naloge je bilo potrebno znanje, zato se je vpisala v srednješolski program za odrasle ter z odliko dokončala izobraževanje po programu Trгоvec ter Ekonomski tehnik.



Jana Košir iz Ljubljane, z odliko do poklica

Dobitnica priznanja ACS 2000

Čeprav je odrasčala v zelo težkih okoliščinah (gluhi starši, pomanjkanje, alkoholizem) in je imela boleče izkušnje s šolo in sošolci, želja po znanju ni usahnila. Tako v programu za slaščičarje kot kasneje v programu Trgovec je bila najboljša učenka.



Pavel Novak iz Gorenje Gomile pri Šentjerneju, z vztrajnostjo do poklica Kmetovalec

Dobitnik priznanja ACS 2007

V izobraževanje je vstopil z nepopolno osemletko in slabo samopodobo. Obiskoval je svetovalno središče in delavnice učnih tehnik. V Kmetijski šoli Grm pravijo: »Učilnica Pavla Novaka je narava. Naše šolsko posestvo mu je pomagalo izoblikovati samopodobo in dvigovati samozavest.«



Alma Plivac z Jesenic, z neomajno voljo do poklicne mature

Dobitnica priznanja ACS 2000

Alma se je vsa leta šolanja borila z boleznijo. Pogosto se je učila v bolniški postelji ali v zdraviliščih. Toda vse izpite je opravila sproti. Njena volja, da uspe, je bila tako močna, da je dočkala tudi dan, ko je dosegla izbrani poklic Ekonomsko-komercialni tehnik.



Robert Pozdarec iz Kočevja, navdušen udeleženec programa UŽU

Dobitnik priznanja ACS 2007

Huda prometna nesreča ga je zaznamovala za vse življenje. Dokončal je osnovno šolo s prilagojenim programom in postal telefonist. Po ukinitvi delovnega mesta se je kot iskalec zaposlitve vključil v program Usposabljanja za življenjsko uspešnost, kjer je spet našel življenjski smisel.



Tadej Svete iz Ljubljane, v letu 2002/2003 študent Fakultete za matematiko in fiziko

Dobitnik priznanja ACS 2003

Tadej se je za izobraževanje odločil, da bi osmisлил čas med prestajanjem kazni: »Na prestajanju kazni imaš dve možnosti: ali zgolj preživiš čas, ki ti je v zaporu odmerjen, ali pa poskušaš iz vsega skupaj kaj potegniti. Jaz sem se odločil, da bom naredil kaj koristnega zase, da bom končal šolo.«



Tomaž Voršič iz Kranja, odlični maturant

Dobitnik priznanja ACS 2006

V učenju dolga leta ni videl smisla, potem pa se je lepega dne odločil in postal odrasli dijak. Priznanje je prejel, ko je bil sredi poklicne mature. Opravil jo je z odliko in pot naprej je bila odprta. Zdaj je študent turizma na Visoki poslovni šoli Ekonomske fakultete v Ljubljani.

Z vseživljenjskim učenjem do izbranega poklica



Jožica Back iz Radovljice, dosegla želeni poklic

Dobitnica priznanja ACS 1999

Znašla se je v slepi ulici, brez izobrazbe, brez zaposlitve, samohranilka brez stanovanja in lastnih dohodkov. Najprej si je našla delo, potem pa jo je »nekaj odneslo čez prag Ljudske univerze«. Uspešno je dokončala osnovno in poklicno šolo. Občutek, da nekaj zna, ji vliva samozavest.



mag. Jože Breznik iz Maribora, direktor Formule, zavoda za izobraževanje Maribor

Dobitnik priznanja ACS 2003

»Bilo nas je šest otrok in bil sem edini, ki se je lahko šolal. Šel sem na poklicno kovinarsko šolo, kasneje sem se izobraževal ob delu,« se spominja, in doda: »Moramo se učiti, spopolnjevati, dosegati vedno višje obzorje znanja! Ne le zaradi dela, tudi zaradi višje kakovosti življenja.«



Mladen Dudek iz Ljubljane, inženir tehnologije prometa

Dobitnik priznanja ACS 2008

Vedoželjnost ga je pri osemintridesetih spet pripeljala v šolske klopi. Z odliko je maturiral in se vpisal na Fakulteto za pomorstvo in promet v Portorožu. Izobrazbi primerne zaposlitve še ni našel, a to mu ne jemlje volje do pridobivanja novih znanj tudi za osebno rast in razvoj.



Tina Horvat iz Murske Sobote, prodajalka

Dobitnica priznanja ACS 2004

Šolo je zapustila v 6. razredu. Preživljala se je s prodajo tekstilnih izdelkov na tržnici, a za to delo ni imela ustrezne izobrazbe. Toda poklic ji je bil všeč in odločila se je za izobraževanje. »Bilo je težko. Sem pa vesela, da so me spodbujali. Še najbolj me je spodbujal mož, ki je tudi pazil otroke, ko sem jaz hodila na predavanja.«



Elizabeta Janota s Prevalj, mati, kmetica, ekonomistka

Dobitnica priznanja ACS 2001

Mlada mamica je po maturi zaradi poroke opustila misel na študij. Kasneje je dokončala prvo stopnjo na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, potem pa ostala brez zaposlitve. A ni obupala. Z družino se je preselila na hribovsko kmetijo. Nadaljnjo izobraževalno pot ji je omogočil program študija na daljavo.



Janez Mrak iz Medvod, mizar, samostojni podjetnik

Dobitnik priznanja ACS 2001

Izučen za mizarja se je zaposlil v podjetju in izobraževanje nadaljeval ob delu. Potem se je odločil slediti svoji ustvarjalni žilici in odšel 'na svoje'. Z vedoželjnostjo in zaupanjem vase je ustvaril uspešno, inovativno, izvozno naravnano podjetje.



Robert Muhič iz Črnomlja, 'maratonec' v izobraževanju odraslih
Dobitnik priznanja ACS 1997

Na svojo izobraževalno pot je lahko ponosen, saj je bil brez izobrazbe, zaposlen na žagi, tako da je moral najprej dokončati osnovno šolo. Ko je pridobil poklic (prodajalec), je nadaljeval v programu Komercialni tehnik. Po strokovni maturi je razmišljal o novi zaposlitvi in nadaljevanju izobraževanja na visoki poslovni šoli.



Dolores Novak iz Postojne/Knežaka, maturantka Srednje zdravstvene šole Ljubljana
Dobitnica priznanja ACS 2003

Po hudi prometni nesreči se je morala Dolores učiti vsega znova, tudi govoriti, pisati, jesti in hoditi. Med dolgotrajnim okrevanjem jo je delo medicinske sestre tako očaralo, da je sklenila doseči ta poklic. Napredovala je počasi. Ob tem je obiskovala tečaj angleščine, spoznavala delo z računalnikom, se lotila oblikovanja gline in se veselila ob spoznanju, da jo prsti spet ubogajo.



Olga Oserban iz Celja, trgovka
Dobitnica priznanja ACS 2006

»Jaz sem si vedno želela biti trgovka,« pripoveduje, »pa v mladosti ni bilo možnosti, saj nas je bilo veliko doma in smo morali čim prej v službe. Potem sem se poročila in imela otroke – vedno je prišlo kaj vmes!« Pa je prišel dan, ko jo je življenje oropalo vsega. Tedaj se je odločila, da doseže življenjski cilj.



Benjamin Šmid iz Spodnjih Gorij pri Bledu, izvajalec programov za izobraževanje, svetovanje in razvoj kadrov
Dobitnik priznanja ACS 1999

Odklikujejo ga vedoželjnost, inovativnost in razdajanje znanja drugim. Dokončal je podiplomski študij na Fakulteti za družbene vede in študij poslovnih procesov – MBA. Je soavtor in izvajalec izobraževalnih projektov za uspešne poslovne sisteme ter delavnic podjetniškega in poslovnega svetovanja. Končuje doktorat iz simulacijskih iger.

Z vseživljenjskim učenjem razvijam svojo ustvarjalnost



Primož Bizjan iz Horjula, pesnik, izdelovalec lokov, slikar samouk
Dobitnik priznanja ACS 2005

Primož ubira povsem samosvojo izobraževalno pot. Pustil je študij in šel kmetovat. Kot samouk na likovnem področju je pripravil več samostojnih razstav. Živi v sožitju z naravo. Svoje znanje razdaja na delavnicah in taborih, mladim v gozdovniški skupini, pevcem v zboru, ki ga vodi, širši javnosti pa v knjigah.



Marija Debelak iz Ljubljane, študentka Univerze za tretje življenjsko obdobje

Dobitnica priznanja ACS 1997

Po poškodbi glave se je prav s pomočjo učenja 'na novo rodila'. Težko se je sporazumevala, a se je kljub temu pridružila krožku francoščine na 'tretji univerzi'. Pri prof. Ani Mlakar je obiskovala krožek za kulturo govora. Ana pa je imela v predalu neobjavljene pesmi in Marija se je ponudila, da jih prevede v francoščino. Tako je nastal njun prvenec!



Roy Goreya z Brezije, dipl. ekonomist, izvajalec programov za osebni razvoj

Dobitnik priznanja ACS 2001

Čeprav odvisen od slušnega aparata, se je odločil za študij ekonomije in ga uspešno dokončal. Prave zaposlitve ni dobil, zato je ustanovil lastno podjetje. Vodi delavnice, piše knjige in se nenehno izobražuje. »Moje poslanstvo je navdušiti za življenje ljudi, ki želijo storiti nekaj zase, pa ne vedo kako.«



János Göncz iz Lendave, slikar samouk

Dobitnik priznanja ACS 2003

»Učenje je bilo zame vedno predvsem sredstvo za uživanje v ustvarjanju nečesa lepega,« zagotavlja. Že v otroštvu je bil dober risar, a se je moral na hitro izučiti za orodjarja. Na delu v tujini je svoje znanje nenehno spopolnjeval. Izdal je knjigo spominov in jo opremil s prizori iz otroštva. Imel je tudi več samostojnih razstav.



Nuša Ilovar iz Žalca, pesnica

Dobitnica priznanja ACS 2008

Cerebralna paraliza je Nušo priklenila na voziček. Ker se težko sporazumeva, je dokončala le osnovno šolo s prilagojenim programom. V urah samote je začela popisovati svoja občutja, ki so se kmalu prelila v pesmi in prozo. Odtlej ne zamudi nobene literarne delavnice! Za literarne dosežke je prejela Savinovo priznanje.



Marino Kačič iz Ljubljane, asistent kibernetike psihoterapije

Dobitnik priznanja ACS 2000

Po hudi nesreči se je med rehabilitacijo vpisal na Visoko šolo za socialno delo, jo uspešno končal, ob tem pa se usposabljal za psihoterapevta na Medicinski fakulteti v Zagrebu. »Namenoma sem hodil na vsa predavanja in vaje, opravljal prostovoljna dela ..., da bi se naučil živeti v novih okoliščinah.«



Jožica Korenjak iz Kromberka, likovna ustvarjalka, voditeljica likovnih delavnic

Dobitnica priznanja ACS 1998

Jožica bi lahko ostala delavka in gospodinja, pa ji ustvarjalna žilica ni dala miru! Začela se je učiti slikanja, našla pa se je, ko je obiskovala tečaj oblikovanja gline. Od tedaj znanje nadgrajuje tudi na restavratorskih delavnicah. To ji je odprlo možnost za samozaposlitev na področju domače in umetne obrti.



Blaž Kužnik iz Ljubljane, mednarodni inštruktor samozagovorništva
Dobitnik priznanja ACS 2007

Je član skupine samozagovornikov oseb z zmerno in težjo motnjo v razvoju, ki se je oblikovala v Centru za usposabljanje, delo in varstvo Dolfke Boštjančič v Dragi pri Igu. Z izobraževanjem je pridobil naziv Mednarodni inštruktor samozagovorništva. »Blaž Kužnik je svetel zgled vrstnikom, da premagajo ovire, postavljene pred ljudi, ki so še do nedavnaj veljali za neučljive,« pravi mag. Valerija Bužan, direktorica Centra.



Milena Miklavčič iz Žirov, literarna ustvarjalka
Dobitnica priznanja ACS 1999

V mladosti je bila željna znanja, a je morala – kljub uspešni maturi – pozabiti na študij. Ko so otroci zrasli, se je lotila učenja. Začutila je potrebo po pisanju. Začela je s pravljicami, ki so jih kmalu objavili na Radiu Sora in v tisku. To je bil uvod v trajno sodelovanje z radiom in začetek njene literarne poti.



mag. Gojka Pajagič Bregar iz Ljubljane, kustosinja in restavratorka tekstila
Dobitnica priznanja ACS 2001

»Z radostjo se učim, že vse življenje, tudi neformalno, odkrivam nove tehnike oblikovanja tekstilij, zakonitosti barv, pa tudi novo raziskovalno metodologijo za ohranjanje starodavnih tkanin. Še vedno vztrajam tudi na poti formalnega izobraževanja. Končujem doktorat, v katerem preučujem koptske tkanine, ki jih hrani Narodni muzej Slovenije.«

Z vseživljenjskim učenjem prispevam k sožitju v skupnosti



Marina Brezar iz Črnomlja, predsednica romskega društva Vešoro
Dobitnica priznanja ACS 2008

Po uspešno končani osnovni šoli za odrasle se je vpisala v program poklicnega izobraževanja. Kot mentorica za romski jezik sodeluje v programih Zavoda za izobraževanje in kulturo Črnomelj, v župniji pomaga prevajati molitvenik v romski jezik, sodelovala je pri pripravi zbirke belokranjskih romskih pravljič, piše pesmi in zbira gradivo za romsko-slovenski slovar.



Vera Brgoč iz Prestranka, učiteljica slovenskega in italijanskega jezika
Dobitnica priznanja ACS 2002

Nerazvitost okolja, v katerem je učiteljevala, jo je v letih po vojni spodbudila, da je ustanovila dveletno kmetijsko šolo. Vodila je krožke, tečaje prve pomoči in gledališko skupino. Kasneje je ustanovila tudi prvo 'šolo v tovarni'. 25 let je učila odrasle na Ljudski univerzi Postojna, pa tudi zdaj ne miruje. Pred dvema letoma se je s knjigo Željska tigrovska trojka in njen čas oddolžila spominu pokojnega brata – tigrovca.



Alenka Golob iz Trzina, specialna pedagoginja

Dobitnica priznanja ACS 1998

Svoje življenje posveča ljudem, ki jih družba izriva na obrobje. »Nasprotujem pravici podaljšane rodilstva,« pravi, »ker osebam z motnjo v razvoju odreka pravico do odločanja o sebi.« Vodi Dom Škofljica CUDV Dolfke Boštjančič. Nova znanja pridobiva doma in v tujini. Zasnovala je učni načrt za predmet Drama, ki je sestavni del usposabljanja za poklic Varuhinja-negovalka.



Jožek Horvat Muc iz Murske Sobote, predsednik Zveze Romov Slovenije

Dobitnik priznanja ACS 2002

Pridobil je poklicno izobrazbo. Na Dunaju je študiral romologijo in postal inštruktor za romski jezik. Da bi izboljšal položaj Romov v družbi, vodi jezikovne tečaje, je urednik radia Romic, ustanovitelj društva Romani Union, organizator Mednarodnega romskega tabora in član parlamenta Svetovne romske organizacije.



Nevenka Jelen iz Šempetra, delavka, mentorica študijskih krožkov

Dobitnica priznanja ACS 2000

Zaradi pomanjkanja in oddaljenosti od izobraževalnih središč se je morala po osnovni šoli zaposliti, a se je v mislih vedno znova vračala k neuresničeni želji po učenju. Usposobila se je za mentorico študijskih krožkov. Prav iz učenja v krožkih se je rodilo tudi Društvo Hmeljarska vas Šempeter, v katerem oživljajo dragoceno staro znanje.



Bojan Proje z Raven na Koroškem, strojni tehnik, predsednik Društva diabetikov Mežiške doline

Dobitnik priznanja ACS 2007

Kljub kronični bolezni je ob delu končal srednjo tehnično šolo in ustanovil Društvo diabetikov Mežiške doline. Ko je ostal brez zaposlitve, je vse svoje moči posvetil društvu, izobraževanju članstva in socialnemu povezovanju. Videti je, da ga težave v življenju le spodbudijo k iskanju izvirnih rešitev.



Sonja Pungertnik iz Ljubljane, prof. defektologije, izvajalka izobraževanj za slepe in videče

Dobitnica priznanja ACS 2006

Je nasmejana žena in mati, ustanoviteljica skupin staršev slepih in slabovidnih za samopomoč, voditeljica terapevtske skupine kasneje oslepelih, ustvarjalka radijskih oddaj, namenjenih preseganju stereotipov o invalidih. Ve, da ovirani osebi najlažje pomaga nekdo, ki deli njeno usodo.



Marjan Račnik iz Podvelke, mentor študijskih krožkov, planinski vodnik, trener nevrolingvističnega programiranja
Dobitnik priznanja ACS 2001

»Na nove izzive moramo odgovoriti s pogumom in izvirnostjo,« pravi Marjan Račnik. S svojo vedoželjnostjo in ustvarjalnostjo je prispeval k ustanovitvi kar štirih društev. Zgodovinsko in etnografsko gradivo, ki so ga zbrali v študijskih krožkih, je uredil, dopolnil in izdal v brošuri Znano in neznano o Remšniku.



mag. Ljudmila Marta Šemerl - Schmid iz Ljubljane, upokojena lektorica za slovenski jezik
Dobitnica priznanja ACS 2004

Z dvojno diplomo ter s podiplomskim študijem zunanje trgovine v Beogradu se ji je odprla pot do zaposlitve v tujini. Dodatno se je usposabljala na poletnih seminarjih slovenskega jezika, literature in kulture. Slovenske izseljence v Švici je s pomočjo programov vseživljenjskega učenja začela tesneje povezovati z domovino.

Priznanja skupinam za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja

S SKUPNOSTNIM UČENJEM DO ZASTAVLJENIH CILJEV

Kako povezati vseživljenjsko učenje z državljsko kulturo in slovensko družbeno stvarnostjo? Kako uresničiti vizijo Slovenije, učeče se dežele? Najlepši zgled najdemo v neformalnih učečih se skupinah – strokovnih, projektnih ali ljubiteljskih, v društvih, lokalnih skupnostih in drugod. Sadovi njihovega dela in učenja so navdihujoči!

Skupnostno učenje, še posebej tisto, ki pušča sledove v lokalnem okolju, spreminja kakovost življenja posameznikov in skupnosti. Omogoča pretok znanja med generacijami in s tem utrjuje medgeneracijsko solidarnost in socialno vključenost ranljivih skupin prebivalstva, odpira vrata prostovoljstvu, skrbi za trajnostni razvoj in odgovornost do narave, oživlja speče znanje, spodbuja ustvarjalnost in – ne nazadnje – kakovostno preživljanje prostega časa.

Študijski krožki (ŠK)

»Študijski krožki so v petnajstih letih delovanja spodbudili k učenju tisoče prej pasivnih državljanov, jih opogumili za sporazumevanje in srečevanje, za učenje in raziskovanje, za razreševanje osebnih in občestvenih problemov, za branje in razmišljanje.

Odlike študijskih krožkov so dostopnost, pestrost vsebin in ustvarjalnost, pa tudi prostovoljstvo ter mreža odličnih mentorjev. Zato so krožki privlačni za vse, tudi za mnoge, ki bi sicer ostali na obrobju,« je zapisala dr. Nevenka Bogataj.

*Dve glavi vesta
več kot ena.*



Muzejski študijski krožek iz Ilirske Bistrice

Dobitnik priznanja ACS 1997

Česar ni, si je treba izmisliti, pravijo! Tako so na Ilirskobistriškem sredi devetdesetih let ugotovili, da nimajo spomenika svoje identitete. Pa so ustanovili muzejski študijski krožek in se lotili zbiranja in dokumentiranja dokazov kulturne dediščine. Zbrano gradivo je razstavljeno na gradu Prem.



Študijski krožek Beseda slovenske Istre iz Marezig

Dobitnik priznanja ACS 2004

Člani krožka pišejo pesmi, zapisujejo stare istrske »pravce«, preučujejo arhive in se pogovarjajo z domačini. Gradivo natisnejo v zborniku Brazde s trmuna. Doslej je izšlo 13 števil. »Člani krožka smo prepričani, da je to, kar delamo, pomembno, saj trgamo pozabi bisere, ki jih istrsko podeželje hrani v sebi,« je zapisala mentorica Nadja Rojac.



Študijski krožek Mala gora iz Kamenj

Dobitnik priznanja ACS 2008

Želja po znanju je Kamenjce povezala v pravo učečo se lokalno skupnost. Spoznavali so skrivnosti dobre fotografije, domačih obrti, običajev, kmečkih opravil, prirejanja pohodov, priprave razstav in publikacij. Izdali so zbornik in nekaj najlepše ohranjenih starih razglednic svojega kraja, izdelke domače obrti pa ponudijo ljudem na stojnicah.



Študijski krožek Naredimo naš kraj lepši iz Knežaka

Dobitnik priznanja ACS 2000

»V začetku so se nam smejali,« se spominjajo člani krožka. Kmalu pa so z veseljem sodelovali pri čiščenju divjega odlagališča odpadkov in urejanju kraja. Da učenje in delo ne bi zamrla, so ustanovili društvo Piškotek Knežak. Spremenili so zavest in vrednote krajanov – mladih in starejših.



Študijski krožek Ohranjanje dediščine iz Pirana

Dobitnik priznanja ACS 2004

Prizadevni člani študijskih krožkov, ki jih navdihuje mentorica Natalija Planinc, so iz preprostega 'šmirglanja' ustvarili pravi 'restavratorski bum'! Po več letih nabiranja restavratorskih znanj se je rodilo društvo, ki sooblikuje kulturno in turistično ponudbo kraja in je nosilec prireditev ob Dnevih evropske kulturne dediščine na Obali.



Študijski krožek Tišina iz Tišine

Dobitnik priznanja ACS 2005

V študijskem krožku se srečujejo žene iz dvanajstih vasi. Druženje ob neformalnem učenju so si izbrale, da bi kar najbolj prispevale h kakovosti življenja v občini. Pozabi želijo iztrgati staro ljudsko znanje in zavarovati naravna okolja, ki jih naseljujejo redki primerki ogroženih rastlinskih in živalskih vrst.



Študijski krožki pri Ljudski univerzi Slovenska Bistrica

Dobitniki priznanja ACS 2002

Na obronkih Pohorja, Halož in Dravinjskih Goric so ljudje dolgo le nemočno opazovali, kako izginjajo lončarji, tesarji, pletarji, coklarji, vezile. Potem so pri ljudski univerzi zaživeli študijski krožki in spodbudili bogato medgeneracijsko učenje. Nekaj udeležencev je pridobilo listino Obrtne zbornice Slovenije za Izdelek domače obrti.

Učeče se skupine univerz za tretje življenjsko obdobje (UTŽO)

»Univerza za tretje življenjsko obdobje (UTŽO) razvija izobraževanje, usmerjeno k doseganju kognitivnih (učnih), skupnostnih (v dobro skupine in družbenega okolja) in akcijskih ciljev (razstave, koncerti, prevodi, raziskave, svetovanje, nudenje pomoči), zato najuspešneje teče v študijskih skupinah.

Doslej smo vzgojili več tisoč mentorjev, članstvo pa gre v desettisoče! Ljubljanska 'tretja univerza' je prerasla v mrežo 36-tih univerz po državi in izobraževanje v poznih letih življenja se zdi nekaj naravnega, do česar imamo pravičnino,« je zapisala doc. dr. Dušana Findeisen.

Izobraževanje in učenje starejših je široko, celostno in razširjeno. »Velika inovacija Slovenije,« so dejali lani na poletnem taboru Evropskega združenja za kakovost na Brdu pri Kranju. »Sever se mora na tem področju učiti od juga Evrope.«



Likovni krožek, UTŽO Velenje

Dobitnik priznanja ACS 1998

V likovnem krožku so se zbrali ljudje z zelo različnim likovnim predznanjem in se lotili sistematičnega pridobivanja teoretičnih in praktičnih znanj o likovnih tehnikah. Krožek po enajstih letih še vedno deluje. Vsako leto poskrbi za razstavo likovnih del. Letošnja je bila ves julij odprta v Mestni knjižnici Velenje.



Skupina Keramika, UTŽO Ljubljana

Dobitnica priznanja ACS 1997

Skupino je sestavljalo deset članic, ki so v treh letih spoznale osnove oblikovanja gline in pridobile toliko spretnosti, da so se lahko izrazile in priredile prvo razstavo. Vodila jih je mentorica Lučka Šičarov. Navdih so članice našle v uporabnih predmetih, ki so jim vdihnile novo življenje.



Prostovoljni kulturni mediatorji v Loškem muzeju, UTŽO Škofja Loka

Dobitniki priznanja ACS 2008

Loški upokoјenci, slušatelji 'tretje univerze', so se navdušili za prostovoljsko delo v muzeju in se za to tudi sistematično usposabljali (Umetnostna zgodovina, Škofja Loka – moje mesto, jezikovni študijski krožki, ŠK Impresionisti in O muzejskih zbirkah). Skupnost bogatijo s svojim delom in so zgled aktivnega staranja.



Skupina Umetnost pripovedovanja, UTŽO Ljubljana

Dobitnica priznanja ACS 2008

Skupina članic 'tretje univerze' se umetnosti pripovedovanja uči pod strokovnim vodstvom doc. dr. Tomaža Gubenška. Na učni poti so morale premagati mnoge ovire (strah pred nastopanjem, slabši spomin), vztrajno vaditi, opazovati govorico telesa ..., da lahko zdaj svoje znanje razdajajo v šolah, bolnišnicah, na prireditvah in drugod.



Skupina Žar pri Društvu Most, UTŽO Ajdovščina

Dobitnica priznanja ACS 2007

Delo v skupini, ki jo vodi Ada Bačar, temelji na samostojnem, izkušnjskem in skupnostnem učenju. Odrsko žilico imajo vsi, vendar morajo nekateri v svoj nastop vložiti več truda. Skupina je priljubljena tako doma, na Vipavskem, kot med rojaki na Tržaškem. Že več let sodeluje na Festivalu za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani.



Študijska skupina Mediji in novinarstvo, UTŽO Ljubljana

Dobitnica priznanja ACS 2001

Skupina je mnoge presenetila z neomajno voljo, da prodre v javnost in ji predstavi vizijo življenja po upokojitvi. Najprej so spoznavali radijski medij in se učili pod vodstvom Ajde Kalan ter Nataše Dolenc. Na Radiu Slovenija so pripravili nekaj oddaj Staro za novo, v katerih so podirali stereotipe o starejših. S Tatjano Pirc so izdali dve številki revije Tretješolec.



Študijska skupina Računalništvo 8. stopnje, UTŽO Murska Sobota

Dobitnica priznanja ACS 2007

»Nočem umreti neumen, zato se učim!« Tako je sodelovanje v skupini utemeljil animator, mag. Emerik Zver. Člani se odlikujejo po privrženosti kulturi učenja in povezanosti s svetom prek informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT). Skupina je delovala v skoraj nespremenjeni sestavi kar devet let.



Študijski krožek za nemški jezik, UTŽO Ljubljana

Dobitnik priznanja ACS 2004

Članice krožka so se nemščine učile že v srednji šoli. Po upokojitvi so pod vodstvom mentorice Vide Danice Belšak znanje obudile ter ga nadgradile s spoznavanjem nemške književnosti in kulture. Že nekaj let se preizkušajo tudi kot prevajalke. Sestavile so slovensko-latinsko-nemški slovar Zdravilna zelišča.

Učeča se društva, združenja, soseske

Človek je tako individualno kot socialno bitje. Že po naravi je enkratno, neponovljivo, vendar svoje individuacije ne more doseči brez socializacije. V sodobnih družbah, kjer se je pomen primarnih skupnosti močno zmanjšal, je vzgojna in izobraževalna vloga interesnih skupin (društev, združenj, klubov) toliko pomembnejša. Društva in združenja so zakladnice znanja, pa tudi inkubatorji za zorenje osebnosti. Mnoga med njimi (gasilska, čebelarska, turistična, planinska) so že tradicionalno utemeljena na sistematičnem, medgeneracijskem učenju in prostovoljskem delu za skupno dobro.



Društvo keramikov Gaja iz Postojne

Dobitnik priznanja ACS 2001

Člane Društva keramikov Gaja iz Postojne so očarale oblikovalske možnosti, ki jih ponuja glina. Društvo je nastalo iz študijskih krožkov, ki jih je leta 1995 organizirala postojnska Ljudska univerza. Več let so se vztrajno učili, dokler niso spoznali, da lahko znanje ponudijo tudi drugim. Prirejajo tečaje za otroke, mladino in odrasle, z lastnimi izdelki pa dosegajo tudi mednarodne nagrade.



Društvo onkoloških bolnikov Slovenije iz Ljubljane

Dobitnik priznanja ACS 2006

S svetovalnimi, strokovnimi in promocijskimi dejavnostmi je društvo prispevalo k detabuizaciji bolezni, kar zmanjšuje stres in aktivira sile samozdravljenja. Delo prostovoljk, ki so na voljo bolnicam takoj po operaciji, je podprto z usposabljanjem in timskim delom. Uspešno delo žensk v programu 'Pot k okrevanju' je k povezovanju spodbudilo tudi moške, obbolele za rakom prostate.



Društvo za razvoj podeželja Kapele

Dobitnik priznanja ACS 2001

Društvo povezuje ustvarjalne sile sedmih vasi z obrobja Brežic, kjer so utrpeli veliko izgubo delovnih mest. Z učenjem so postavili nove temelje za prihodnost. Odločili so se za razvoj turizma, malega gospodarstva in podjetništva v kmetijstvu, dosegli prve uspehe pri ohranjanju naravne in kulturne dediščine. V dveh letih so imeli kar 8.000 ur usposabljanj.



Folklorna skupina Veterani, ŽKUD Tine Rožanc iz Ljubljane

Dobitnica priznanja ACS 2001

Študij novega plesa zahteva kar šest mesecev trdega dela, zato Veterani vadijo najmanj dvakrat na teden. K plesu so se zbrali po dolgem premoru in začeli obujati speče znanje. V povprečju so stari okrog 60 let, a še vedno uspešno predstavljajo slovensko glasbeno in plesno izročilo doma in v tujini.



Kulturno društvo Ivan Grbec Škedenj, Delovni odbor, Italija

Dobitnik priznanja ACS 2005

Škedenj, nekdanja slovenska vas, je zdaj del tržaškega predmestja z večinskim italijanskim prebivalstvom. Kljub temu ohranjajo bogato društveno dejavnost. Raziskujejo preteklost, zbirajo podatke o uglednih Škedenjcih ter izdajajo knjižice o njihovem življenju in delu. Prirejajo tečaje slovenskega jezika in šivanja narodne noše. Prireditve in tečajeve se udeležujejo tudi someščani italijanske narodnosti.



Kulturno umetniško in izobraževalno društvo POC iz Ajdovščine

Dobitnik priznanja ACS 1998

Članice društva so se odločile za razvijanje likovne ustvarjalnosti. Začele so v študijskem krožku, kjer so se učile oblikovati glino, hodile so na razstave, prebirale literaturo in se mojstrile na delavnicah pod vodstvom Jožice Korenjak ter akademskih slikarjev in kiparjev. Začele so prirejati razstave in odmevne 'ex tempore'.



Ljudske pevke iz Zabovcev, sekcija Folklornega društva

Anton J. Štafela Markovci

Dobitnice priznanja ACS 2000

Petje zabovških kmečkih gospodinj je bilo sprva povsem naključno. Potem pa so začele ljudske pesmi zapisovati in se jih učiti. Postale so del Folklornega društva Anton-Jože Štafela Markovci in se vključevale v glasbeno dejavnost osnovne šole. Tako so za ljudsko pesem navdušile več generacij mladih.



Skupina Vrtačarji iz Lesc

Dobitnica priznanja ACS 2005

Vrtačarji so živahna učeča se soseska. Povezovati so se začeli ob športnih dejavnostih. Potem so odkrili učenje v študijskih krožkih in pridobili nova znanja o fotografiranju, računalništvu, plesu in še marsičem.

»Pod tole častitljivo lipo se srečujemo skoraj vsak teden, se učimo, napredujemo in upamo tudi nastopati,« pravi vodja skupine, Majda Dobrila Žan.

Z združenimi močmi do večje kakovosti na strokovnih področjih

Na delovnem in razvojnem področju smo že davno ugotovili, da je delo v projektnih skupinah kakovostnejše in produktivnejše, saj se združijo znanje, izkušnje in ustvarjalno mišljenje različnih strokovnjakov. Podobno velja za pridobivanje znanja, ki se s skupnostnim učenjem večkratno obogati. To prispeva k strokovni rasti posameznikov in tima, kar odpira nove razvojne možnosti, sadove dela pa obogati z dodano vrednostjo.



Ansambel Trutamora Slovenica iz Ljubljane

Dobitnik priznanja ACS 2000

Ansambel deluje kot kustos ljudskega zvoka. S pomočjo arhivskih in terenskih posnetkov poustvarja glasbeno izročilo minulih stoletij. Delo skupine temelji na nenehnem učenju, saj je bilo skrivnosti izdelovanja predklasičnih inštrumentov in igranja nanje moč spoznati in se jih naučiti le pri ljudskih umetnikih.



Mentorji študijskih krožkov na Srednji trgovski šoli v Ljubljani

Dobitniki priznanja ACS 1999

Skupino so sestavljali mentorji Agata Freyer Majaron (krožki o Plečniku), Jirži Kočica (ŠK upodabljalne umetnosti) ter Zlatka Kump (šolski krožki). Krožke so vodili samostojno, pri pripravi gradiv in izmenjavi izkušenj pa so sodelovali in se tako medsebojno bogatili.



Projektni svet za program usposabljanja Varuhinja-negovalka z Iga in iz Ljubljane

Dobitnik priznanja ACS 1998

Projektni svet so sestavljali delavci Centra Dolfke Boštjančič ter Srednje vzgojiteljske šole in gimnazije Ljubljane. Po učnem načrtu, ki so ga pripravili, je izobraževanje obsegalo 800 pedagoških ur (18 mesecev usposabljanja). Do leta 2000 so program uspešno končale štiri generacije negovalk(-cev).



Skupina Skala iz Ljubljane

Dobitnica priznanja ACS 1997

Skupina deluje že trinajsto leto. Priznanje je prejela za lastno učenje, namenjeno delu z mladimi na ulici. Sprva so si pomagali z Busom veselja, zdaj pa mlade vključujejo v projektne dejavnosti, počitniške programe, športne in družabne prireditve. Ulično delo v Sloveniji so dopolnili z metodo, ki poudarja osebni stik in spremljanje mladih tam, kjer živijo.

S skupnostnim učenjem razvijamo motivacijo in speče talente

»Skupnostno učenje zaznamuje tudi program PUM – projektno učenje za mlade. Zasnovan je bil za ljudi med 15. in 25. letom, ki so brez izobrazbe, poklica in zaposlitve, da bi jim pomagal pri odkrivanju lastnih zmožnosti in jih spodbujal k nadaljevanju šolanja oziroma jim olajšal pot do zaposlitve. Program pomaga k oblikovanju poklicne, socialne in kulturne identitete. V letu 2007 je Evropski Odbor regij podelil PUM-u priznanje kot najboljšemu v kategoriji dobrih praks evropskih socialnih politik.« Natalija Žalec, ACS, o projektne učenju za mlade



Skupina Projektno učenje za mlade – PUM Ajdovščina

Dobitnica priznanja ACS 2002

V Ajdovščini je tedaj obiskovalo program 22 mladih brez poklica in zaposlitve. Da bi jih navdušili za učenje, so z veliko domišljije pripravili 'drugačne' naloge, take, ki omogočajo samopotrditev in prebujajo motivacijo. Tako so se ajdovski pumovci naučili timskega dela, s kreativnim pisanjem ustvarili Pravljice iz Pumzije in z javnimi nastopi obogatili kulturno življenje svojega kraja.



Skupina za samozagovorništvo oseb z zmernimi in težjimi motnjami v duševnem razvoju iz Drage pri Igu

Dobitnica priznanja ACS 2002

Samozagovorništvo temelji na prepričanju, da lahko osebam z motnjo v duševnem razvoju pomagamo pridobiti veščine, ki jim omogočijo polnopravno vključevanje v življenje. Usposabljanje vodijo mentorji. Samozagovorniki se redno sestajajo in se uče oblikovanja mnenj, demokratičnega odločanja in prevzemanja odgovornosti.

»Samozagovorništvo temelji na prepričanju, da lahko osebam z motnjo v duševnem razvoju pomagamo pridobiti veščine, ki jim omogočijo polnopravno vključevanje v življenje. Usposabljanje samozagovornikov vodijo usposobljeni mentorji.«

Povzeto iz mnenja predlagateljice, Barbare Hegeduš, Center Dolfke Boštjančič, Draga pri Igu

Skupaj smo uspešnejši v ljubiteljskih dejavnostih

Vseživljenjsko učenje je nepogrešljiva sestavina ljubiteljskih dejavnosti, te pa so ključ do ustvarjalnosti. Z njimi obujemo speče znanje, razvijamo talente in socialne veščine, pridobivamo prijatelje in sopotnike, ali vsaj družabnike pri kakovostnem preživljanju prostega časa.



Fotoklub Žarek iz Sežane

Dobitnik priznanja ACS 1999

Učenje se je začelo v študijskem krožku, a je bilo zanimanja za sodelovanje tolikšno, da so morali ustanoviti klub, ki še vedno uspešno deluje. Sodelujejo na razstavah, tekmovanjih, predavanjih, natečajih, ekstemporih, prireajo lastne razstave in razdajajo znanje na delavnicah.



Interesna skupina podeželskih žena Predmeja

Dobitnica priznanja ACS 2000

Po zaslugi dvajsetih žena je postala Predmeja lepša kot kdajkoli prej! Začelo se je v okviru programa Celostni razvoj podeželja. Z mentorico Ireno Velikonja so se v študijskih krožkih družile vsakih štirinajst dni. Učile so se urejanja krajine, raziskovale so oblačilno kulturo na Gori, spoznavale načine priprave ter pomen tradicionalnih jedi.



Literarno-gledališka skupina Tri gracije iz Ljubljane

Dobitnica priznanja ACS 2003

»Me smo začele prirejati pesniško–gledališke predstave, ker nam je to v veselje! Drugo naše veselje pa je v tem, da razveseljujemo ostarele, predvsem v domovih za upokojence, kjer so ljudje pogosto osamljeni« so nam zaupale članice skupine, dr. Marija Kalan, Vida Mehle in Štefka Orešnik.



Projektna skupina za peko kruha in peciva pri Kmetijski svetovalni službi Škofja Loka

Dobitnica priznanja ACS 1999

V Društvu podeželskih žena so obiskovale kuharske tečaje. Poslušale so predavanja o navadah v škofjeloških hribih, o ekonomiki dela in o dopolnilnih dejavnostih v kmetijstvu. Izmed štirinajstih članic jih je kar sedem registriralo dopolnilno dejavnost.



Vezilje iz Slovenske Bistrice

Dobitnice priznanja ACS 1997

Štefka Perko, Elica Skrbinjek, Sabina Trunkl in Božena Lunežnik-Pintarič so po tečaju vezanja na ljudski univerzi sklenile pridobljeno znanje uporabiti pri pripravi načrta za samozaposlitev. Preučile so motiviko vezenin na Pohorju ter oblikovale izvirne izdelke, s katerimi so pridobile listino Obrtne zbornice Slovenije o Izdelku domače obrti ter priznanje, ki ga podeljuje Klub podjetnikov Slovenske Bistrice.

Priznanja posameznikom, skupinam, ustanovam, podjetjem in lokalnim skupnostim za izjemne strokovne ali promocijske dosežke pri bogatitvi znanja drugih

»Cilji izobraževanja mladine in odraslih, če gledamo na izobraževanje kot na vseživljenjski proces, so razvoj avtonomnosti in čuta odgovornosti za ljudi in skupnost, utrjevanje sposobnosti za soočanje s spremembami, ki nastajajo v gospodarstvu, kulturi in družbi kot celoti, in za pospeševanje sožitja, strpnosti ter obveščenega in ustvarjalnega sodelovanja državljanov v njihovih skupnostih; skratka, usposabljanje ljudi in skupnosti, da bodo nadzorovali in upravljali svojo usodo in družbo, in za to, da bodo kos izzivom, ki bodo pred njimi.«

Hamburška deklaracija o učenju odraslih, Confintea V, 1997

Posamezniki, ustvarjalci izobraževalnih programov, mentorji, učitelji, organizatorji, strokovnjaki in promotorji vseživljenjskega učenja

USTVARJALCI IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV



mag. Viktorija Bevc iz Ljubljane, avtorica programa usposabljanja zakonskih parov za kakovostno partnerstvo in nadomestno starševstvo
Dobitnica priznanja ACS 2003

»Pare brez lastnih otrok moram spodbuditi za čustveno zorenje, socialno rehabilitacijo in kakovostno rast partnerskega odnosa. Da bi to dosegla, jim moram ponuditi primerne izobraževalne programe, priložnosti za učenje z zgledi, s pomočjo izkušenj in z izmenjavo informacij.«



Anton Grebenšek iz Velenja, soavtor programa usposabljanja čebelarjev
Dobitnik priznanja ACS 2007

Znal je povezati potrebe proizvodnje z delovno prakso ter mentorstvom. Je (so)avtor programov Nacionalnih poklicnih kvalifikacij. Dragocen je njegov prispevek k prenovi usposabljanja čebelarjev, še posebej zato, ker je to delo opravil že po upokojitvi, ko bi se lahko umaknil v zasebnost, on pa se je lotil spoznavanja zakonov narave in človekovega sodelovanja z njo.



Marta Kopun Košuta s Kontovela pri Trstu, specialna pedagoginja, raziskovalka vezenine in ljudske noše na Tržaškem
Dobitnica priznanja ACS 2008

Spoznala je nekaj lastnic originalnih noš, ki so ji pomagale razumeti pomen, sestavo in način izdelave simbolov v ljudski vezenini. Za ohranjanje in nastajanje novih izvirnih noš v slovenskih društvih je zasnovala večleten izobraževalni program. Svoje znanje objavlja v knjigah, ga predstavlja v medijih in na javnih prireditvah.



Dušica Kunaver iz Ljubljane, avtorica izvirne Mavrične bližnjice do angleščine

Dobitnica priznanja ACS 2002

Dušico Kunaver mnogi poznamo kot zbiralko ljudskega izročila, in vendar je njena poklicna pot izpolnjena s poučevanjem angleščine, pa tudi z ozaveščanjem etičnih vidikov poučevanja. Jezikovna šola Dušice Kunaver je opremljena s knjigami, kasetami, sestavljenkami in zloženkami. Zloženska je oblikovana kot družabna igra za starše in otroke.



dr. Anica Mikuš Kos iz Ljubljane, avtorica programa usposabljanja učiteljev za nudenje psihosocialne pomoči otrokom

Dobitnica priznanja ACS 2006

Specialistka otroške psihiatrije je koncept državljanske in etične vzgoje obogatila z modelom prostovoljskega dela mladih v službi ljudi v stiski. Zasnovala je tudi program usposabljanja učiteljev za pomoč otrokom na območjih vojnih spopadov. Vanj je bilo vključenih več tisoč učiteljev na različnih kriznih območjih v svetu. Program pomaga učiteljem, da se soočijo tudi z lastnimi travmami in se odprejo za timsko delo.«



mag. Nada Mulej iz Žalca, avtorica sodobnih učnih kompletov za odrasle

Dobitnica priznanja ACS 2006

Profesorica slovenskega jezika in književnosti je predavateljica in vodja usposabljanj v različnih, tudi mednarodno verificiranih programih za odrasle. Ustanovila je lastno izobraževalno podjetje. Prevaja in objavlja pomembnejša dela sodobne andragoške literature. Vodi delavnice o učenju, poučevanju, komunikaciji, svetovanju.



Anica Uranjek iz Medvoda, klinična psihologinja, avtorica programa komunikacijskih treningov

Dobitnica priznanja ACS 1999

Do upokojitve je bila zaposlena pri Svetovalnem centru za otroke, mladostnike in starše v Ljubljani. Zasnovala je program komunikacijskih treningov in ga začela izvajati, ko učitelji še niso imeli toliko spodbud za spopolnjevanje, kot jih imajo danes. Ledino je orala z uveljavljanjem »osnovnega izhodišča, da je namreč človek celota!«

MENTORJI UČEČIM SE ODRASLIM



Leda Dobrinja iz Loparja pri Marezigah, prva mentorica ŠK v Slovenski Istri
Dobitnica priznanja ACS 1998

V slovenski Istri se še vedno skrivajo bogastva, ki komaj čakajo, da bi jih kdo zapisal in rešil pozabe. To je navdihnilo Ledo Dobrinja, da je ustanovila študijski krožek. Zbrano gradivo so začeli 'krožkarji' objavljati v zborniku »Brazde s trmuna«. Leda si je na vsakem koraku prizadevala širiti zavest o pomenu kulture Slovenske Istre.



Štefan Huzjan iz Lendave, mentor študijskih krožkov v Prekmurju
Dobitnik priznanja ACS 2000

»Mentorstva v študijskem krožku v moji rojstni, prekmurski vasi, v Kobiljem, sem se lotil, ker sem prepričan, da lahko tudi slabo izobraženi in negotovi ljudje na doslej obrobni območjih postanejo pomemben dejavnik razvoja,« nam je zaupal Štefan Huzjan, profesor sociologije, inovator, pobudnik in voditelj vrste ekoloških ter kulturno-izobraževalnih projektov.



Adela Kelhar iz Maribora, mentorica mladim, svetovalka staršem
Dobitnica priznanja ACS 1998

Na delovnem mestu se je posvečala razvoju prostovoljskega dela med srednješolci, ob tem pa veliko časa namenja delu s starši. Spoznavala je njihove potrebe in razvila izvirne programe pomoči (Učinkovito starševstvo, Učite jih sreče in druge). Prireja seminarje in srečanja za doseganje večje kakovosti življenja.



Damijan Kljajić iz Velenja, mentor zgodovinskega krožka pri UTŽO Velenje
Dobitnik priznanja ACS 2000

Vključil se je v delo velenjske Univerze za tretje življenjsko obdobje in vsako leto presenetil z novim projektom, ki je pustil bogate sledi v okolju. Članice krožka so med prebivalci Šaleške doline zbrale dragoceno etnografsko gradivo in prevzele skrb za urejanje Kavčnikove domačije v Zavodnjah.



Jože Prah iz Sevnice, gozdarski inženir, ki je s študijskimi krožki oživil že povsem 'zaspala' okolja
Dobitnik priznanja ACS 2004

Navdušil se je nad študijskimi krožki, ki jih je uveljavil tudi v okviru Zavoda za gozdove. Učenje v krožkih je spodbudilo razvoj v Svibnem in rešilo propada dolino Sopote. S krožki je pomagal ohraniti dragocene elemente narodove dediščine (na primer oglarstvo) ter utreti vrsto gozdnih, turističnih in drugih poti.

UČITELJI V IZOBRAŽEVANJU ODRASLIH



Danica Cedilnik iz Ljubljane, upokojena profesorica slovenskega jezika, soavtorica programa Za boljšo slovenščino na delovnem mestu
Dobitnica priznanja ACS 2004

Spopolnjevati sebe in druge tudi po upokojitvi? Za Danico Cedilnik tu ni bilo dvoma! Iz ljubezni do slovenskega jezika je želela prispevati k ohranjanju njegove žlahtnosti tudi v uradih, kjer je raba slovenščine najbolj brezdušna. S sodelavko Magdo Juvan sta zasnovali program usposabljanja, ki ga izvajata v obliki seminarjev in delavnic po vsej državi.



Alžbeta Cergol iz Maribora, mentorica učiteljem odraslih

Dobitnica priznanja ACS 1998

Odlikujeta jo osebni pristop in medčloveška občutljivost. Pri snovanju izobraževalnih programov je upoštevala potrebe vseh vpletenih v izobraževalni proces. Učiteljem je znala pomagati, da so premagali ovire na poti učenja odraslih.



Štefan Gorše iz Novega mesta, vodja programov izobraževanja odraslih v Šolskem centru Novo mesto

Dobitnik priznanja ACS 2006

Prizadeva si za kakovostno izvajanje, razvijanje in odprtost srednješolskih in drugih izobraževalnih programov ter usposabljanj za odrasle. Izobraževalno ponudbo dopolnjuje s programi, ki jih načrtuje v sodelovanju z zavodom za zaposlovanje in kadrovskimi potrebami dolenjskega gospodarstva.



Sonja Hrabar iz Kopra, upokojena direktorica Centra za korekcijo sluha in govora Portorož

Dobitnica priznanja ACS 2007

»Zna brati med vrsticami, poslušati s 'tretjim ušesom' in odkrivati skrite poti komunikacije,« pravijo sodelavci. Kjer je bilo mogoče, je v programe vključevala cele družine in snovala programe za oglušele odrasle. Kot specialna pedagoginja je dejavna tudi po upokojitvi.



prof. Marija Saje (†), avtorica izvirne metode poučevanja francoščine v gledaliških krožkih

Dobitnica priznanja ACS 2003

Profesorici francoskega jezika in književnosti je hvaležnih več rodov slovenskih izobražencev, ki so znanje nabirali pod njenim vodstvom. Po upokojitvi je enako navdušeno in tako rekoč do zadnjega diha poučevala na Univerzi za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani.



dr. Zora Tavčar z Opčin pri Trstu, upokojena prof. slovenskega jezika in književnosti

Dobitnica priznanja ACS 2007

»Šolsko delo si je prof. Zora Tavčar zamišljala kot širjenje znanja, narodne zavesti in zavzetosti ter ga izvajala z inovativnimi pristopi, ki so njenim dijakom na Tržaškem omogočili, da so vzljubili slovenski jezik in slovensko kulturo,« je zapisano v utemeljitvi predloga za priznanje. Vzgojila je več generacij kulturnih delavcev, pomembno pa je tudi njeno delo v slovenskih društvih.



dr. Srečko Zakrajšek iz Ljubljane, gimnazijski profesor z doktoratom iz kemijskih znanosti

Dobitnik priznanja ACS 2004

V učni proces vključuje elektronske medije, vsebine pa vedno povezuje z življenjem. Med mlade je pripeljal Šolsko košarkarsko ligo (ŠKL). Prepričan je namreč, da sta budnost duha in zdravje telesa neločljivo povezana. Z ustanovitvijo Inštituta in akademije za multimedije je segel tudi na področje izobraževanja odraslih.

ORGANIZATORJI IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH



Boris Bregant iz Hrušice pri Jesenicah, upokojenec, soustvarjalec kulture učenja pod Karavankami

Dobitnik priznanja ACS 2005

»Najpomembnejše je, da se naučiš tistega, s čimer lahko kaj koristnega narediš,« je prepričan nekdanji župan Občine Jesenice. Uspešno je dokončal mnoge sanacijske in razvojne projekte, tudi s pomočjo programov vseživljenjskega učenja.



Melita Cimerman iz Maribora, direktorica Andragoškega zavoda Maribor – Ljudske univerze

Dobitnica priznanja ACS 2001

»Učenje brez razmišljanja je prazno, razmišljanje brez učenja nevarno,« je življenjsko spoznanje Melite Cimerman. Uspešno vodi izobraževalno ustanovo, ki ima korenine v letu 1922. Tradicijo je ohranila, hkrati pa spodbudila razvoj novih dejavnosti. Še posebej so dragoceni programi, namenjeni manjšinam in osebam s posebnimi potrebami.



Igor Gruden (†), ustanovitelj Društva slovensko-danskega prijateljstva

Dobitnik priznanja ACS 2005

Po zaslugi društva, ki mu je vse do zadnjega tudi predsedoval, spozna Dansko, še posebej njihovo tradicionalno ljudsko visoko šolo, vsako leto vsaj 40 slovenskih dijakov, študentov in novinarjev. Z izmenjavami nastajajo nova prijateljstva med ljudmi, utrjujejo se stiki med danskimi in slovenskimi gimnazijami.



Marina Hrs iz Manžana pri Kopru, direktorica Mestne knjižnice Izola

Dobitnica priznanja ACS 2006

Navdušila se je za programe neformalnega izobraževanja in jih kot direktorica uspešno uvaja v delovanje ustanove. V prostorih knjižnice delujejo študijski krožki, borza znanja in središče za samostojno učenje s prilagojenimi možnostmi za ostarele, slabovidne, dolgotrajno bolne, invalide in druge (otroke, turiste).



Jože Kopeinig iz Tinj na avstrijskem Koroškem, duhovnik, rektor slovenskega Doma Sodalitete

Dobitnik priznanja ACS 2006

Jože Kopeinig je že 37 let duša slovenske skupnosti na avstrijskem Koroškem na duhovnem, kulturnem in izobraževalnem področju. Dom v Tinjah je pod njegovim vodstvom prerasel v sodobno, vseslovensko, pa tudi mednarodno izobraževalno središče. Postal je prostor dialoga med narodi, kulturami, verami.



Danica Kotnik iz Radelj ob Dravi, v letih 1993–2008 direktorica tamkajšnje Ljudske univerze

Dobitnica priznanja ACS 2007

Na obronkih Pohorja in Kozjaka živijo preprosti ljudje, ki pa bi bili prav tako kot vsi drugi radi izobraženi in srečni. Danica Kotnik jim je znala prisluhniti in pri-praviti njihovim potrebam ustrezne izobraževalne programe. Jedro ponudbe so bili programi za kakovostno bivanje v skupnosti in učenje za osebnostno rast.



Srečko Krč (†), učitelj, animator in mentor v programih za odrasle
Dobitnik priznanja ACS 2002

Bil je snovalec in neutrudni organizator izobraževanja odraslih na Jesenicah, zadnja leta še posebej v okviru jeseniške Univerze za tretje življenjsko obdobje. Tamkajšnji Teden vseživljenjskega učenja se je po zaslugi Srečka Krča vrsto let odlikoval po medgeneracijskem sodelovanju, bogatem programu in kakovosti prireditev.



mag. Maja Radinović Hajdič z Blejske Dobrave, direktorica Ljudske univerze Jesenice
Dobitnica priznanja ACS 2007

Razvija oblike neformalnega učenja, ker so enako dostopne vsem, ne glede na predizobrazbo, starost, premoženje in druge okoliščine. Zasnovala je 'informatijski paket' Za starše otrok s posebnimi potrebami, sodeluje pri pripravi priročnikov (*Še dobro, da smo si tako različni!*, *Pravica do učenja*).



Marija Stanič iz Ljubljane oziroma Kanala ob Soči, direktorica zasebne izobraževalne ustanove
Dobitnica priznanja ACS 2006

Prva usposobljena mentorica študijskih krožkov v Posočju. Med prvimi se je v letu 1992 usposobila tudi za izvajanje programa zviševanja ravni pismenosti odraslih. Še posebej dragocene so njene izkušnje s področja računske pismenosti. V projektu Usposabljanja za življenjsko uspešnost omogoča partnersko sodelovanje stroke in praktikov.



Ernest Vodopivec iz Maribora, direktor Ljudske univerze Ormož
Dobitnik priznanja ACS 2003

»Vseživljenjsko učenje postaja nova moč podeželskega prebivalstva. Ljudje se morajo potruditi, da to moč izkoristijo sebi v prid. Naš zavod in lokalna skupnost pa morata omogočiti odraslim, da se usposabljaajo, izobražujejo, učijo po dostopni ceni.«



Metka Zupanek iz Domžal, predsednica Društva Lipa, UTŽO Domžale
Dobitnica priznanja ACS 2006

Kdor se je zapisal delu za druge, tudi po upokojitvi ne more odnehati. Tako je Metka Zupanek ustanovila Društvo Lipa – univerzo za tretje življenjsko obdobje. »Mi pravimo, da pri nas ni starih ljudi, kajti nihče ni star, če ni izgubil volje do druženja, do učenja in do tega, da naredi nekaj za skupno dobro.«



dr. Jurij Jug iz Velenja, raziskovalec teorije in prakse izobraževanja odraslih, redni profesor Univerze v Ljubljani in Univerze v Mariboru
Dobitnik priznanja ACS 2003

»Težišče mojega dela v zadnjem desetletju je bilo na odkrivanju korenin sloven-skega izobraževanja odraslih in tu je bilo tudi največ narejenega. S tem so bili povezani tudi mednarodni simpoziji. S teh srečanj smo objavili skoraj 80 % vseh referatov, ki so obogatili slovensko in evropsko andragogiko.«



dr. Ivan Kejžar iz Kranja, upokojeni izredni profesor Univerze v Mariboru
Dobitnik priznanja ACS 2002

Kot pedagog je uporabljal najsodobnejše oblike izobraževalnega procesa. Razvil je področje grupne dinamike, delo v praktikumih z reševanjem problemov iz življenja podjetnikov, metodo igranja vlog. Zasnoval je okrog 100 izobraževalnih programov in oblikoval sisteme izobraževanja za približno 50 podjetij.



mag. Borut Rovšnik iz Ljubljane, umetnostni zgodovinar, magister informacijskih znanosti
Dobitnik priznanja ACS 2002

Muzej obravnava kot prostor vseživljenjskega učenja. Delo v muzeju je prilagodil sodobnim pogledom, ki temelje na dostopnosti muzealij in zbirk. Raziskoval je potrebe in želje obiskovalcev ter uvajal nove oblike prenosa muzejskih sporočil. Posebej skrbno je oblikoval pedagoške programe in delavnice za odrasle.



mag. Silvo Šinkovec iz Ljubljane, redovnik, pedagog, svetovalni delavec, urednik revije Vzgoja
Dobitnik priznanja ACS 2005

»Prav vseživljenjsko učenje se mi zdi eden ključnih pojmov za sodobno družbo, ki se tako hitro spreminja,« pravi pater Silvo Šinkovec. S Šolo za starše uveljavlja koncept družinske pedagogike. Posebno pozornost namenja učiteljem, z delavnicami in seminarji spodbuja njihovo samozavest in prebujajo potrebo po spopolnjevanju.



mag. Tanja Vilič Klenovšek iz Ljubljane, andragoginja, snovalka mreže svetovalnih središč
Dobitnica priznanja ACS 2005

»S svetovanjem želimo povečevati dostopnost izobraževalne ponudbe, olajšati odločanje, prispevati k večji uspešnosti in učinkovitosti učenja odraslih,« pravi Tanja Vilič, ki je s timskim delom zaorala ledino na področju svetovanja v podporo izobraževanju odraslih. Svetovalna središča so zaživela v vseh regijah. Kot primer dobre prakse so bila predstavljena tudi v tujini.

PROMOTORJI VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA



Sašo Hribar z Vrha pri Višnji gori, radijski govorec in voditelj oddaj
Dobitnik priznanja ACS 2007

Kultura učenja ne raste sama od sebe. Podprta mora biti s sistemskimi ukrepi in s promocijo. Radijski in televizijski medij sta tu kot nalašč in Sašo Hribar, voditelj najbolj poslušanih oddaj, zna izvirno predstaviti redke poklice ali oblike neformalnega učenja. Človek mu z veseljem prisluhne in tako nehote odkrije zlato zrno.



Milica Prešeren iz Ljubljane, televizijska novinarka, voditeljica
izobraževalnih oddaj
Dobitnica priznanja ACS 2000

Na Slovenskem, kjer je šola od nekdaj zbujala nelagodje, se je nekaj premaknilo. Vzpostavile so se do nedavnega skoraj neverjetne povezave med učenjem in veseljem ter učenjem in užitkom. Ti novi pojmovni sklopi so se po zaslugi novinarke Milice Prešeren udomačili v sami srčiki sredstev obveščanja – na Televiziji Slovenija.



dr. Manca Košir iz Ljubljane, idejna vodja študijskih krožkov Beremo z Manco Košir
Dobitnica priznanja ACS 2001

»Če ne bomo začeli slaviti užitka branja, in če branje ne bo postalo bolj družbeno, ne bo preživelo,« je prepričana dr. Manca Košir, spiritus agens bralnih študijskih krožkov, in dodaja: »Odkar zavestno bivam, je moto mojega življenja Učim se, torej sem. In učila se bom do poslednjega diha, kajti pokrajine neraziskanega so brezmejne!«



Marjetka Popovski iz Izole, pevka, zborovodkinja, snovalka rehabilitacijskih programov s pomočjo glasbe
Dobitnica priznanja ACS 2008

Kot diplomirana fizioterapevtka ima še posebej izostren posluš za kulturne potrebe in zmožnosti neformalnega učenja pripadnikov ranljivih skupin (ostarelih, prizadetih po kapi, oseb z zaostankom v razvoju). Dragoceno je njeno redno delovanje med Slovenci na Tržaškem, občasno pa tudi med izseljenci po svetu.



Marija Sušnik iz Brežic, ustanoviteljica etnografske zbirke, zbiralka
ljudskega izročila
Dobitnica priznanja ACS 2006

Rodila se je v Vitni vasi, v skromni hiši, ki jo je spremenila v muzej. Pričevanja domačinov, ostanke ljudskega pripovedništva, pesmi, anekdote, narečne posebnosti ter opise predmetov materialne dediščine je uredila in izdala v publikaciji. Tudi zdaj ne miruje. Piše in z vso vnemo raziskuje naravno dediščino Bizeljskega.



Špela Pahor iz Pirana, etnologinja, publicistka, mentorica študijskih krožkov

Dobitnica priznanja ACS 2008

V Mestni knjižnici Izola ureja domoznansko zbirko. Pripravlja potopisna predavanja (cikel Skozi druge kulture spoznavamo sebe) in razstave. Dragocena je njena odprtost do ljudi vseh generacij, kar se odraža v programih, ki jih pripravlja za predšolske in šolske otroke, bolnike, ostarele, pa tudi za najširšo javnost.

Strokovne skupine, društva, zveze in združenja

STROKOVNE SKUPINE



Andragoška poletna šola v Ajdovščini, izvirna oblika skupnostnega izobraževanja

Dobitnica priznanja ACS 1997

Delovala je pod vodstvom prof. dr. Ane Krajnc in deset let uspešno združevala lokalno skupnost z andragogi (Nives Ličen, Nena Mijoč, Sabina Jelenc Krašovec, Sonja Kump, Monika Govekar, Dušana Findeisen) in izobraževalci odraslih iz Slovenije in tujine. »V Andragoški poletni šoli ne dobivamo povzetka tistega, kar je že v prostoru, marveč odkrivamo tisto, česar še ni,«, je zapisala ena izmed udeleženk.



Mentorska skupina Projektnega učenja za mlade Ljubljana

Dobitnica priznanja ACS 2005

Kako prebuditi v mladih s porušeno samopodobo, brez izobrazbe in zaposlitve, motivacijo za učenje? Mentorji v programu PUM, ki so delovali pri zasebnem zavodu TIN Ljubljana, so z inovativnostjo in optimizmom udeležence programa tako navdušili, da so pripravili nekaj odmevnih projektov, razstav in nastopov.



Delovna skupina projekta Za življenje!, sestavljena iz študentov medicine Univerze v Mariboru

Dobitnica priznanja ACS 2008

Da ne bi bili v primerih nesreč le pasivni opazovalci, potrebujemo nova znanja in veščine, pa tudi nenehno obnavljanje znanj. Prav to je naloga projekta Za življenje! Člani delovne skupine imajo široko zastavljene cilje ozaveščanja in neformalnega učenja na delavnicah, s pomočjo publikacij, tečajev, promocijskih kampanj.



Nacionalna projektna enota za študij na daljavo pri Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani

Dobitnica priznanja ACS 1999

Enota je bila ustanovljena v okviru Ekonomske fakultete v Ljubljani za koordinacijo mednarodnega projekta Phare, namenjenega razvoju študija na daljavo (ŠND). V okviru projekta je bil razvit dodiplomski program Visoke poslovne šole v novi obliki. V letu 1999 je bilo vanj vključenih že tisoč študentov. Študij na daljavo se je izkazal kot uspešna oblika izrednega študija.



Skupina za kulturo govora pri Radiu Slovenija, Ljubljana

Dobitnica priznanja ACS 2003

»Zakaj je nastala potreba po tovrstnem izobraževanju? Ker nas naš šolski sistem ne pouči dovolj o govorni podobi jezika! Tudi izobraženci največkrat nismo zmožni tekoče govoriti v zbornem jeziku ali v njegovi najbolj sproščeni pogovorni različici,« je povedala tedanja voditeljica skupine, Cvetka Šeruga Prek.



Borza znanja Ljubljana pri Knjižnici Otona Župančiča Ljubljana, enota Delavska knjižnica

Dobitnica priznanja ACS 1997

Borza znanja deluje po načelu menjave znanja za znanje. Ljubljanska Borza znanja je bila prvo slovensko stičišče med povpraševalci po znanju in ponudniki znanj, veščin in spretnosti. Projekt se je lepo prijel in se razširil po Sloveniji. Že v nekaj letih je imel okrog 10.000 članov, od tega kar polovico v Ljubljani.

DRUŠTVA, ZVEZE IN ZDRUŽENJA



Andragoško društvo, UTŽO Velenje

Dobitnik priznanja ACS 2002

Društvo deluje od leta 1986. Ker so študijski krožki oblika neformalnega učenja, ki daje posamezniku največ možnosti, da se izrazi, so najprej poskrbeli za vzgojo dobrih mentorjev. V letu 2001 je delovalo kar 53 krožkov, v katere je bilo vključenih 500 'tretješolcev'. Velenjska UTŽO se odlikuje po raziskovalnem delu, medgeneracijskem učenju in povezanosti z lokalnim okoljem.



Društvo LIK iz Izole

Dobitnik priznanja ACS 2007

»Vsakdo, ki se je vključil v naše društvo, ne glede na starost, je zelo napredoval tako v izrazni moči kot v tehniki likovnega izražanja,« zagotavlja Zorko Dežjot, predsednik društva. Učečo se skupino sestavljajo Izolani z različnim likovnim predznanjem. Spopolnjujejo se pod vodstvom akademskih slikarjev, kiparjev, arhitektov in likovnih pedagogov.



Društvo Mladinski ceh iz Ljubljane za program Mladinska akademija

Dobitnik priznanja ACS 2005

Društvo Mladinski ceh je nastalo na pobudo mladih, prav tako pa tudi Mladinska akademija, program neformalnega izobraževanja mladih, še posebej mladinskih voditeljev. Urška Novak pravi: »Na fakulteti pridobivam teoretična znanja, v programu Mladinske akademije pa praktične izkušnje, dragocene za osebno in strokovno rast.«



Društvo Zreli vedež s Ptuja

Dobitnik priznanja ACS 2003

Članice društva so upokojene učiteljice, ki se uče v študijskih krožkih in na strokovno vodenih izletih, na katerih spoznavajo svet pred domačim pragom. »Na naših pohodih vedno tudi kaj ustvarjamo,« pravi Viktorija Dabič, predsednica društva. »Tako smo se odločile, da povabimo ljudi na pohod po Mitrejski poti in po sledih pisatelja Ivana Potrča.«



Štajerska Turistična zveza, Maribor

Dobitnica priznanja ACS 2008

V Štajerski turistični zvezi se zavedajo, da je za razvoj turizma pomembno tudi vseživljenjsko učenje, zato namenjajo svoje dejavnosti ljudem vseh starosti. Posebno skrb namenjajo promociji poklicev v turizmu. Upoštevajo sodobna načela turistične ponudbe, še posebej varovanje naravne in druge dediščine.



Študijski krožek Graščinski parki Šaleške doline pri Andragoškem društvu UTŽO Velenje

Dobitnik priznanja ACS 2004

»Tu sta se dobro ujela strokovno znanje naših mentoric z bogatimi izkušnjami članic. Pritegnile so pozornost cele Šaleške doline,« poroča tedanja predsednica društva, Erika Veršec. Zbrale so fotografije in zgodovinske podatke, se poučile o rastlinah, ki rastejo v parkih in vrtovih ter oblikovale knjižico, ki so jo predstavile javnosti.



Turistično športno društvo Kostel

Dobitnik priznanja ACS 2000

V društvu se združujejo vse ustvarjalne sile mlade kosteljske občine. Že od ustanovitve (1991) je izobraževanje ena temeljnih društvenih nalog. Zbrali so dragoceno etnografsko gradivo in oblikovali izvirno turistično ponudbo. Duša dogajanja je predsednik TŠD dr. Stanko Nikolič, animator, strateg in povezovalac ustvarjalnih sil Kostelcev.



Zveza tabornikov Slovenije, Ljubljana

Dobitnica priznanja ACS 2002

Taborništvo ima na Slovenskem skoraj stoletno tradicijo. Zveza ima okrog 10.000 članov in vsi so vključeni v vzgojno-izobraževalni proces, ki temelji na neposrednem, izkušnjskem učenju. Znanje nabirajo tudi na tečajih, seminarjih in delavnicah. Tradicija taborništva povezuje izobraževanje z razvedrilom in druženjem v naravi.

Ustanove v službi izobraževanja odraslih in vseživljenjskega učenja

LJUDSKE UNIVERZE IN DRUGI JAVNI ZAVODI



Andragoški zavod Maribor – Ljudska univerza

Dobitnik priznanja ACS 2006

Izobraževalna ustanova s 85-letno tradicijo razvija svojo ponudbo, upoštevajoč razvojne potrebe Maribora in njegovega zaledja. Je žarišče kulture vseživljenjskega učenja in nosilka inovativnih, domačih in mednarodnih izobraževalnih, razvojnih in promocijskih projektov. Ima posluh za potrebe manjšin, priseljencev in drugih oseb s posebnimi potrebami.



Javni zavod Ljudska univerza Ptuj

Dobitnik priznanja ACS 2007

Ustanova s 70-letno tradicijo uspešno sledi najnovejšim dosežkom v stroki in jih presaja v svoje okolje. Ima bogato ponudbo neformalnih oblik učenja, razvit sistem programov za brezposelne in za dvigovanje izobrazbene ravni. Prejela je Priznanje za šolo z najsodobnejšim upravljanjem, Q-šola 2007 in pridobila osnovni certifikat Družini prijazno podjetje.



Razvojno izobraževalni center – RIC Novo mesto

Dobitnik priznanja ACS 2000

Sodelavci RIC Novo mesto so ustvarili žarišče vseživljenjskega učenja na Dolenjskem. Izobraževalno ponudbo nenehno bogatijo s sodobnimi programi za pripadnike vseh generacij. Da bi učenje približali kar najširšemu krogu, omogočajo brezplačno učenje v študijskih krožkih, v središču za samostojno učenje, borzi znanja, zagotavljajo učno pomoč, sistematično obveščanje in svetovanje odraslim.



Prevzgojni dom Radeče

Dobitnik priznanja ACS 1997

Spoznali so, da je za uspešno delo zavoda pomembno stalno in načrtovano spopolnjevanje zaposlenih. Z izobraževanjem so v nekaj letih uspeli v prevzgoji nadomestiti represivne prijeme z oblikami pomoči, ki gojencem omogočajo napredovanje, upoštevajoč njihove zmožnosti, interese ter osebnostni razvoj.

ZASEBNE USTANOVE ZA IZOBRAŽEVANJE, VZGOJO IN REHABILITACIJO



Glotta Nova, d. o. o., Ljubljana

Dobitnica priznanja ACS 2002

Najbogatejša je njihova ponudba učenja tujih jezikov. Ustanova je pooblaščenca izvajalka mednarodno priznanih licenčnih programov. Izvajajo vse javno veljavne oblike neformalnega učenja. V središču za samostojno učenje so razvili izvirni multimedijski program »Učim se učiti«.



Sklad Mitja Čuk ONLUS z Opčin pri Trstu

Dobitnik priznanja ACS 2003

»Sklad, ki smo ga mi tukaj zgradili, je zelo pomemben za naše otroke. Pred tem nismo imeli za slovenske otroke na Tržaškem, posebno za prizadete, nobenih hiš in smo se morali posluževati italijanskih ustanov,« pravi Sergij Petaros. Stanislava Sosič Čuk pa dodaja: »Osnovno dejavnost smo močno razširili. Podpiramo vzgojno delo šolnikov in pomagamo družinam, ki so v stiski, informiramo in ozaveščamo javnost.«



Zavod CDK iz Ljubljane za program Šola čustvene inteligence

Dobitnik priznanja ACS 2004

»Čustveno opismenjevanje je eden najpomembnejših in najvznemirljivejših projektov, ki nas čakajo v prihodnosti!« so prepričani snovalci Šole čustvene inteligence izhajajo iz spoznanja, da živimo v svetu, ki čustva zanika. Visoko je cenjen le razum in njegovi dosežki. Zato skušajo razviti čim bolj vsestranski program 'čustvenega opismenjevanja'.



Zavod Zarja, Zavod za varstvo in rehabilitacijo po poškodbi glave, Ljubljana

Dobitnik priznanja ACS 2008

»Učenje je najboljšo zdravilo za žalost,« so prepričani v Zavodu Zarja. Spodbujajo učenje, ki pomeni novo priložnost, da se varovanci zavoda, ki so utrpeli poškodbe možganov, kar najbolj približajo kakovosti življenja, kakršnega so imeli pred nesrečo. Zato so razvili poseben model študijskih krožkov, prilagojen različnim stopnjam zmožnosti oseb v procesu rehabilitacije.



Zavod sv. Frančiška Saleškega, Želimlje

Dobitnik priznanja ACS 1999

Zavod je srednješolska ustanova, vendar izvaja tudi mnoge druge dejavnosti s področja vseživljenjskega učenja, namenjene dijakom, učiteljem in vzgojiteljem, pa tudi staršem in drugim (otrokom in odraslim iz okolja, v katerem šola deluje). Njihov vzgojni moto se glasi: »Ko delaš za druge, najprej sam rasteš in se bogatiš!«

RAZVOJNI IN IZOBRAŽEVALNI CENTRI



ORON, Zavod za obveščanje, raziskovanje, organiziranje in načrtovanje, Stari trg pri Ložu

Dobitnik priznanja ACS 2008

Zavod ORON je svetel zgled, kako je mogoče na območju, oddaljenem od izobraževalnih in kulturnih središč, prek TV-ekranov posredovati javnosti široko paleto izobraževalnih vsebin in tako gledalce spodbujati k vseživljenjskemu učenju in odgovornemu ravnanju, pomembnemu za samorazvoj, za razvoj kraja in regije.



Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani

Dobitnik priznanja ACS 1997

»Center si je vse od ustanovitve (1978) prizadeval posodobiti izobraževanje učiteljev, zlasti z uveljavljanjem oblik izkustvenega učenja ter ponudbo delavnic (za pridobitev pedagoško andragoške izobrazbe, za spopolnjevanje visokošolskih učiteljev). Delavnice so slonele na kolegialni izmenjavi izkušenj in so bile deležne tudi mednarodne pozornosti,« je zapisala dr. Barica Marentič Požarnik, zaslužna profesorica ljubljanske Univerze.



Center za tehnološko usposabljanje pri Gospodarski zbornici v Ljubljani

Dobitnik priznanja ACS 1997

Delavci centra so kot skupina strokovnjakov bistveno pripomogli, da sta strokovno znanje ter motivacija za učenje dobila ustrezno mesto v podjetjih, kjer si tržne uspešnosti brez učenja ni več moč zamišljati. Le novo znanje odpira vrata inovativnosti, produktivnosti, poslovni odličnosti in kakovosti.



Izobraževalni center energetskega sistema – ICES, Ljubljana

Dobitnik priznanja ACS 1998

ICES vidi svoje poslanstvo v zagotavljanju kakovostnega prenosa in menjave znanja ter njegovi učinkoviti uporabi v praksi. Posebno pozornost namenja razvoju z IKT podprtih izobraževalnih programov ter oblik učenja (izobraževanje na daljavo z videokonferenčnim sistemom). Delež višje in visoko izobraženih so v dveh letih povečali za 20 odstotkov!



VITRA Center za uravnotežen razvoj Cerknica

Dobitnik priznanja ACS 1997

Vitra Cerknica si uspešno prizadeva za oživljanje podeželja na hribovitih območjih Notranjske in Dolenjske. S prirejanjem delavnic, predavanj, študijskih krožkov, delovnih akcij, s sodelovanjem v mednarodnih projektih in z animacijo medijev pridobiva domačine za razvojne priložnosti. Za izjemne dosežke je leta 1998 prejela tudi nagrado za razvoj demokracije.



Območna obrtna zbornica Murska Sobota

Dobitnica priznanja ACS 2001

Deluje kot servis drobnega gospodarstva na območju dvanajstih prekmur-skih občin. »Posebno uspešna so njihova izobraževalna srečanja v obliki delavnic, na katerih udeleženci pridobivajo nova znanja in se – pod vodstvom strokovnjakov, preizkušenih v mednarodnem poslovnem prostoru – uče reševati primere, vzete iz lastnih podjetij.«



Območna organizacija Zveze svobodnih sindikatov Podravja, Maribor

Dobitnica priznanja ACS 2002

Resnična moč se skriva v prebujeni zavesti in znanju, kajti pravice in svoboščine so nam zagotovljene le, če jih poznamo in uveljavljamo. Zato so v Območni organizaciji ZSSS Podravje poleg seminarjev in ustaljenih oblik pomoči razvili mrežo študijskih krožkov. V njih so se spopolnjevali sindikalni zaupniki ter člani svetov delavcev v podjetjih in zavodih.



Knjižnica Otona Župančiča, Ljubljana

Dobitnica priznanja ACS 2001

»Zavedajo se, da je KOŽ pomembno kulturno in učno središče, skozi katerega gre vsak dan veliko ljudi vseh starosti, izobrazb, stanov in poklicev,« je zapisal predlagatelj. Zato skrbno razvijajo ponudbo svojih enot s programi vseživljenjskega učenja (bibliobus, borza branja, središče za mlade, borza dela, ruski kotiček, središče za samostojno učenje, e-učenje v enoti Kolodvor, borza znanja).



Borza znanja pri KOŽ Ljubljana

Dobitnica priznanja ACS 2003

V letu 2003 je prejela Priznanje ACS že drugič, predvsem za uspešno koordinacijo borz po Sloveniji, za sodelovanje z organizacijami, namenjenimi ljudem s posebnimi potrebami ter za pomoč tujcem pri navezovanju strokovnih in socialnih stikov.

Podjetja z razvito kulturo učenja



Komunalno podjetje Vrhnika

Dobitnik priznanja ACS 2005

»Komunalno podjetje Vrhnika je vzpostavilo učinkovit sistem informiranja, učenja in prosvetljevanja vseh generacij o pomenu odgovornega ravnanja z odpadki in s tem povezanih vprašanj trajnostnega razvoja. Najbolj razveseljuje dejstvo, da so s svojimi informativno-vzgojnimi programi segli daleč prek meja matičnih občin,« je zapisala skupina občanov – predlagateljev.



Krka Novo mesto, Izobraževalni center

Dobitnik priznanja ACS 1999

V Krki iz Novega mesta zaposlenih ni treba spodbujati k izobraževanju. Zanimanje za seminarje in druge izobraževalne oblike je tolikšno, da vsem ne morejo ustreči. Mnogi se odločijo za študij. Izobrazbena struktura v Krki je tako visoko nad slovenskim povprečjem.



Mercator, d. d., Ljubljana

Dobitnik priznanja ACS 2008

V Mercatorju imajo zelo dobro razvit sistem permanentnega spopolnjevanja zaposlenih. Sodelovali so pri prenovi poklica Prodajalec. V Mercatorjevo šolo za poslovanje se je v letu 2008 vključila večina poslovođij iz vse Slovenije. Drago-cena pa je tudi njihova podpora festivalu Turizmu pomaga lastna glava, ki ga koordinira Turistična zveza Slovenije.



Radio 94 in NTR Postojna

Dobitnik priznanja ACS 2005

Razvojne in izobraževalne ustanove, delujoče na manj razvitih območjih, lahko s svojimi sporočili dosežejo ciljne skupine (brezposelne, podizobražene ter učno nedejavne, ki žive daleč od urbanih središč) le prek medijev. In Radio 94 in NTR je odličen posrednik splošno izobraževalnih programov ter informacij, pomembnih za uravnotežen, okolju in ljudem prijazen razvoj Notranjske.

Učeče se lokalne skupnosti



Krajevna skupnost Drežnica

Dobitnica priznanja ACS 1997

Drežničani so priložnost za razvoj našli v turizmu. Študijski krožki so jim omogočili, da znanje združijo in zvedo tudi veliko novega. Iz uspešnega delovanja krožka je nastal izobraževalni projekt, ki je v usposabljanje za delo v turizmu zajel vso vas. Danes je Drežnica znan kraj na turističnem zemljevidu Slovenije.



Mestna občina Maribor

Dobitnica priznanja ACS 2002

Občina je v letih 2000–2002 namenjala izobraževanju odraslih največji delež proračunskega denarja na prebivalca. Denarno so bili podprti ne le programi za usposabljanje brezposelnih in Projektno učenje za mlade, temveč tudi šola za starše, izobraževanje rizičnih skupin po programih usposabljanja za življenjsko uspešnost, pa tudi promocijsko naravnani festival učenja.



Mestna občina Murska Sobota

Dobitnica priznanja ACS 1999

Soočeni z izrazito slabo izobrazbeno strukturo prebivalstva (prek 50 % iskalcev zaposlitve je imelo dokončano le osnovno šolo), so se odločili za vlaganje v izobraževanje in za snovanje takih razvojnih načrtov, ki naj bi izboljšali zaposlitvene možnosti in kakovost življenja Prekmurcev.



Mestna občina Slovenj Gradec

Dobitnica priznanja ACS 1997

Mestna občina Slovenj Gradec je v devetdesetih letih razvijala in podpirala izobraževalne dejavnosti in programe vseživljenjskega učenja za občane vseh starosti. V Slovenj Gradcu je začela delovati ena prvih borz znanja v Sloveniji.



Občina Ormož

Dobitnica priznanja ACS 1997

Občina Ormož se je v devetdesetih spremenila v pravo učečo se lokalno skupnost. Na vse večje zahteve po znanju so se odzvali z odpiranjem novih izobraževalnih programov. Po možnostih učenja za odrasle se lahko merijo z vsemi večjimi mesti v Sloveniji.



Občina Žalec

Dobitnica priznanja ACS 2001

»Občina Žalec je ustvarila zgleden model partnerskega sodelovanja, namenjen reševanju primanjkljajev v izobrazbi, zaposlovanju, samozaposlovanju, informiranju in svetovanju,« so zapisali na Ljudski univerzi Žalec.

priloge

O Pravilniku in sestavi Komisije za podeljevanje priznanj ACS za izjemne dosežke pri učenju odraslih v Sloveniji

1997

Leta 1997 je bil v okviru projekta TVU sprejet prvi Pravilnik o podeljevanju priznanj ACS za vseživljenjsko učenje. V skladu s pravilnikom je bila imenovana komisija za podeljevanje priznanj ACS. Sestavljalo jo je pet članov, predstavnikov Andragoškega centra Slovenije, Andragoškega društva Slovenije, Zveze ljudskih univerz ter Združenja izobraževalnih inštitucij g. i. z. in Zveze organizacij za izobraževanje odraslih na srednjih šolah. Pravilnik je predvideval podelitev do 22 priznanj na leto v dveh kategorijah, in sicer:

- posameznikom, skupinam in učečim se organizacijam za lastne učne dosežke oziroma za izjemne uspehe pri učenju in bogatitvi lastnega znanja ter
- strokovnim skupinam, ustanovam, podjetjem in lokalnim skupnostim za bogatitev znanja drugih.

Člani komisije v letu 1997 (imenoval jih je Svet ACS na 10. seji, 11. junija 1997):

- Melita Cimerman, Andragoško društvo Slovenije
- Ivanka Filipančič, Združenje izobraževalnih inštitucij
- Renata Ranković, Zveza ljudskih univerz Slovenije
- Ida Srebotnik, Zveza organizacij za IO na srednjih šolah, namestnica
- Maša Stavanja, ACS, predsednica

Tajnik komisije: mag. Anton Lenarčič

Vodja projekta TVU: dr. Zoran Jelenc

1998–2002

Po prvi izkušnji s podeljevanjem priznanj je bil leta 1998 pravilnik popravljen. Novi pravilnik je sprejel Svet ACS, na 13. seji, 5. junija 1998.

Pravilnik je predvideval podeljevanje priznanj v treh kategorijah:

1. priznanje posamezniku za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja,
2. priznanje skupini/društvu za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja,
3. priznanje posamezniku, skupini/društvu/zvezi, ustanovi, podjetju ali lokalni skupnosti za izjemne strokovne ali promocijske dosežke pri bogatitvi znanja drugih.

V vsaki kategoriji je bilo lahko podeljenih do 5 priznanj, skupno torej do 15 priznanj na leto.

Komisija za priznanja ACS je štela 9 članov, ki so jih v skladu s prenovljenim pravilnikom imenovali:

- Andragoško društvo Slovenije, Strokovni svet za izobraževanje odraslih, Svet ACS, Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in Nacionalni odbor za TVU so imenovali po enega člana komisije,
- štiri člane je imenoval Andragoški center Slovenije.

Komisija za Priznanja ACS je imela v skladu s prenovljenim pravilnikom 9 članov:

- dr. Zoran Jelenc, ACS, predsednik
- Lilijana Grof, Andragoško društvo Slovenije

- mag. Jože Miklavc, Ministrstvo za šolstvo in šport, član Nacionalnega odbora za TVU
- dr. Lojze Sočan, Strokovni svet za izobraževanje odraslih
- mag. Stane Vlaj, Služba Vlade RS za lokalno samoupravo
- dr. Vida A. Mohorčič Špolar, ACS
- Maša Stavanja, ACS
- dr. Alenka Šelih, Svet ACS
- mag. Tanja Vilič Klenovšek, ACS

1999

Naslednje leto je bila na 16. seji Sveta ACS, 17. maja 1999, sestava delno spremenjena:

- dr. Vida A. Mohorčič Špolar, ACS, predsednica
- mag. Stane Vlaj, Služba Vlade RS za lokalno samoupravo, namestnik predsednice
- Lilijana Grof, Andragoško društvo Slovenije
- mag. Jože Miklavc, MŠŠ, član Nacionalnega odbora za TVU
- dr. Lojze Sočan, Strokovni svet za izobraževanje odraslih
- dr. Alenka Šelih, Svet ACS
- mag. Tanja Vilič Klenovšek, ACS
- mag. Ester Možina, ACS
- Metka Svetina, ACS

Do konca mandata v letu 2002 je komisija delovala v isti sestavi.

2002–2006

V letu 2002 je bila na seji Sveta ACS za štiri leta imenovana komisija v sestavi:

- dr. Vida A. Mohorčič Špolar, ACS, predsednica komisije
- dr. Stane Vlaj, Služba Vlade RS za lokalno samoupravo, namestnik predsednice
- dr. Franci Čuš, Svet ACS
- dr. Janko Muršak, Strokovni svet za izobraževanje odraslih
- Lilijana Grof, Andragoško društvo Slovenije
- Gorazd Jenko, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
- mag. Jože Miklavc, Ministrstvo za šolstvo in šport, Nacionalni odbor za TVU
- mag. Ester Možina, ACS
- Metka Svetina, ACS

Sprejete so bile spremembe pravilnika o podeljevanju priznanj. Ta ni več določal, da se v vsaki skupini podeli do pet priznanj, temveč je ohranil skupno število možnih priznanj (do 15), znotraj tega pa je bilo zdaj mogoče v vsaki skupini podeliti poljubno število priznanj.

Spremenil se je tudi 13. člen, ki določa sestavo Komisije. Andragoški center kot podeljevalec priznanj ima odtlej v komisiji le dva člana (prej 4), izpraznjeni mesti pa zasedata predstavnika Ministrstva za šolstvo in šport ter Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve.

2006–2010

Novi mandat je prinesel novo, večjo spremembo v sestavi komisije, ki je bila potrjena na seji Sveta ACS, 24. maja 2006, za mandatno obdobje 2006–2010:

- Elizabeta Skuber, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, predsednica
- mag. Zvonka Pangerc Pahernik, ACS, namestnica
- dr. Slavica Černoša, Ministrstvo za šolstvo in šport

- Elido Bandelj, Nacionalni odbor za TVU (NO TVU)
- dr. Dušan Verbič, služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko
- dr. Janko Muršak, Strokovni svet za izobraževanje odraslih
- mag. Andrej Sotošek, Svet ACS
- mag. Marija Velikonja, Andragoško društvo Slovenije
- dr. Nevenka Bogataj, ACS

Pravilnik je bil v letu 2008 vnovič dopolnjen. Novo alinejo je dobil 10. člen, ki govori o predlagateljih. Zaradi zagat pri odločanju o predlogih za priznanja, ki so jih podpisovali sodelavci kandidatov za priznanja, je bila dodana nova alineja, ki preprečuje, da bi se predlogi za priznanja v tretji kategoriji oblikovali pristransko. Kadar prihaja predlog iz istega delovnega okolja, ki mu pripada predlagani, so zdaj potrebna tudi mnenja uporabnikov oziroma socialnega okolja, v katerem kandidat deluje.

V Komisiji za priznanja je oktobra 2008 dr. Janka Muršaka kot predstavnika Strokovnega sveta za izobraževanje odraslih nasledila nova predsednica, dr. Monika Govekar Okoliš, predstavnica Sveta ACS pa je, namesto mag. Andreja Sotoška, ki je prevzel vodstvo Andragoškega centra Slovenije, postala Alenka Grželj. Septembra 2009 je dr. Moniko Govekar Okoliš nadomestila dr. Sonja Kump, upokojenega dr. Dušana Verbiča je nasledil Gorazd Jenko, mesto Elida Bandlja pa je zasedel novi predsednik NO TVU, mag. Vinko Logaj.

Dosedanji Pravilnik bo objavljen kot zgodovinski dokument prvega podeljevanja priznanj v Sloveniji za dosežke na področju vseživljenjskega učenja na spletni strani TVU, http://tvu.acs.si/priznanja/12_let/priloga2. V veljavi je bil do septembra 2009, ko ga je nadomestil prenovljeni Pravilnik o podeljevanju Priznanj ACS za promocijo učenja in znanja. Novi Pravilnik je objavljen na spletni strani TVU, <http://tvu.acs.si/priznanja/pravilnik>.

Literatura in viri

Delors, Jacques: Učenje, skriti zaklad, Poročilo mednarodne komisije o izobraževanju za enaindvajseto stoletje; Ministrstvo za šolstvo in šport, Ljubljana, 1996

Confintea V., Izobraževanje odraslih: Hamburška deklaracija. Akcijski načrt za prihodnost; Urad slovenske nacionalne komisije za Unesco in ACS, Ljubljana, 1998

Jelenc, Zoran, ur.: Strategija vseživljenjskosti učenja v Sloveniji; MŠŠ in Pedagoški inštitut, Ljubljana, 2007

Jelenc, Zoran, ur.: Pregled dejavnosti za udejanjanje strategije vseživljenjskosti učenja; Pedagoški inštitut in Urad RS za razvoj šolstva, Ljubljana, 2007

Ozvald, Karel: Kulturna pedagogika, Kažipot za umevanje včlovečevanja, faksimile iz leta 1927; ACS in založba Jutro, Ljubljana, 2000

Pangerc Pahernik, Zvonka: 12 let TVU, Utrinki s prehojene poti; ACS, Ljubljana, 2007

Spletna stran: <http://tvu.acs.si/priznanja>

TVU-Novičke 1997–2009, ACS, Ljubljana

Novičke 1997–2009, ACS, Ljubljana

Arhiv dobitnikov priznanj ACS 1997–2008

Osebni arhivi dobitnikov priznanj ACS in predlagateljev

